

VIENYBĖ

72 M. 50 N.

BROOKLYN, N. Y.

1958 M. GRUODŽIO (DECEMBER) 19 D.

TEL: APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

Dabar

JUOZAS TYSLIAVA

Neveltui žmogus savo maldoje kreipiasi į kuriamąją dvasią: Veni creator spiritus!

Kuriamoji dvasia yra ne kas kita, kaip paties žmogaus vaizduotės jėga. Be vaizduotės nebūtų buvę sukurti nė vieno iš didžiųjų religinių sąjūdžių, įskaitant ir krikščionybę.

Zmonijos istorija, nelyginant naktį dangus, mirgėte mirga svajotojais, sugebėjusiais savo svajones paversti gyvenimo tikrove.

Bet svajotojo kelias į tą jo įsivaizduotą tikrovę niekad nebuvo, kaip sakoma, rožėmis klotas.

Ir Kristus verkė, žiūrėdamas nuo kalno į miestą, kurio gyventojai buvo priešingi Jo skelbiamai dangaus idėjai...

Kiekvienas žmogus, kuris pirma laiko, evoliucijos įvykiams užbėgdamas už akių, nori pakeisti įsisenėjusius dorovės įstatymus, yra ne tik svajotojas, bet ir kankinys.

Jėzus Kristus, kurio gimimo sukaktį vėl švenčiame, buvo vienas iš pačių didžiausių svajotojų. Jis skelbė naują tiesą -- artimo meilę žemėje ir amžiną gyvenimą danguje, gerai žinodamas, kad už tai Jam grėsia mirtis.

Idėjos, kurias Jis skelbė prieš 1959 metus, dar nėra įgyvendintos, bet jos bus įgyvendintos, jei tik artimo meilės jausmas bus stipresnis už neapykantos demoną žmogaus širdyje.

Kiekvienas iš mūsų kuriame savo svajonių pasaulį, nors, palyginti su Didžiuoju Svajotoju, mes esame tikrai skiltuvo kibirkštys prieš saulę.

Kalbant apie kuriamąją žmogaus vaizduotės jėgą, reikia pasakyti, kad anais mūsų tautinio skurdo laikais, Kudirka buvo pats drąsiausias svajotojas.

Ta svajonė, kaip žinoma, tapo gyvenimo tikrove, ir tautinės sąžinės balso -- Kelkitės, kelkitės, kelkitės -- šiandien nenustelbti nei Lietuvos nepriklausomybės priešams.

Štai Vilniuje okupantų leidžiamas Tėvynės Balsas skelbia Juozo Leblionkos laišką Amerikoje gyvenančiam Vaclovui Čičiūnui ir čia pat deda Vinco Kudirkos paminklo Kudirkos "Naumiestyje nuotrauką...

Tik betruksta, kad "... Lietuvių kalbos ir literatūros instituto darbuotojų grupė prie V. Kudirkos paminklo Kudirkos "Naumiestyje" ta proga

Lietuviška eglutė Chicagos MUSEUM OF SCIENCE AND INDUSTRY. Šis muziejus kas metai ruošia Christmas Around the World festivalį, kuriuo metu išstatomos įvairių tautų papuoštos eglutės ir vieną dieną skiriama kiekvienos tautos pasirodymui -- vaidinimams, kalėdinėms giesmėms ir valsėms tautiniais kalėdiniais valgiais. Šiais metais lietuviams buvo skirta gruodžio 3 d. Galvosukį lietuviškai papuošti eglutę laimingai išprendė Juzė Daužvardienė jau prieš 10 metų, prisiminusi mūsų liaudies šiaudinius papuošalus per amžius vartotus įvairioms progoms. Paskutiniaisiais metais papuošalus pagamina ir eglutę papuošia Marijos Aukšt. Mokyklos mokinės sesers Gracijos Listaitės, S. S. C. priežiūroje. Programai talkininkauja įvairūs chorai.

būtų sugledojusi... "Lietuva, tėvynė mūsų."

Tėvynės Balse apie tai, de ja, nė žodžiu neužsimenama. Mat, "Lietuva, tėvynė mūsų", bet Tėvynės Balsas rusų...

ANTROJI BERLYNO BLOKADA?

Kaip Sovietai iš Vokietijos suskaldymo iniciatorių virto jos susivienijimo šalininkais

"Jei Berlynas kristų, ji pasektų Vakarų Vokietija. Jei mes norime Europą išgelbėti iš komunizmo, mes negalime pajudėti iš vietos" -- aiškino 1948 metų balandžio 10 d. JAV kariuomenės Vokietijoje vadas generolas Lucius D. Clay savo viršininkui kariuomenės sekretoriui Kenneth C. Royall per telefoną iš Berlyno į Washingtoną. Tada jam buvo jau aišku, kad prieš mėnesį sovietų pradėtas varžyti susisiekimas su Berlynu veda prie visiškos blokados. Jei Vakarai kapituluotų Berlyne, aiškino toliau Washingtonui gen. Clay, prasidėtų istisa katastrofų grandinė. Vokiečiai pulkų į komunistų glėbį, kad išliktų gyviems, visa Europa juos pasektų ir galutinėje išva-

V. MEŠKAUSKAS

doje -- sovietų pergalė visame pasaulyje, nes "Jei Amerika dabar nesusipras, ji niekad neatsikvošės ir komunizmas laimės."

Amerika suprato. Į Stalino grasinimą ji atsakė oriniu tiltu ir laimėjo.

Po 10 metų Stalino įpėdinis Nikita Chruščiovas vėl rado reikalo atnaujinti grumtines dėl Berlyno. Lapkričio 10 d. jis pareiškė Maskvos sporto stadione: "Atėjo laikas baigti Berlyno okupaciją ir grąžinti Vokietijos sostinę į normalią būklę". Tam tikslui jis siūlė pasirinkti tris būdus, kurių pirmasis yra visai nerealus, antrasis Vakarams ne-

Linksmų Švenčių

Kadangi šis Vienybės numeris yra paskutinis šiais metais ir sekantis numeris išeis tik po švenčių -- Kalėdų ir Naujų Metų, todėl visiems todėl visiems savaitraščio skaitytojams, bendradarbiams, platintojams ir rėmėjams reiškiami padėka, pagarba ir tokie sveikinimai bei linkėjimai: Tegu Kalėdų žvaigždė ir naujųjų 1959 metų saulė, savo ramybės ir laimės spinduliais, pasiekia kiekvieno mielo tautiečio namų židinį -- jo širdį ir protą!

Atsakė į protestą

Jungtinių Tautų Organizacija yra atsakiusi į Lietuvos Diplomatijos šefo protestą, pareiktą dėl L. L. Gaskos įrašymo į Gen. Asamblijos delegacijų sąrašą vadinamosios Lietuvos sovietinės respublikos "užsienio reikalų ministerio" titulu.

Savo atsakyme J. T. Organizacija paaiškina, kad delegacijų nariai yra įtraukiami į sąrašą tais titulais, kuriuos atitinkamos valstybės praneša Sekretariatui. Pastarasis gi nėra kompetentingas tirti ir spręsti, ar tie titulai pagrįsti.

● Kaire vykstančioje Azijos Afrikos tautų konferencijoje didelė balsų dauguma atmetas netiesioginis Sovietų Sąjungos pasiūlymas iškelti vakariečių ginčą su arabais.

priimtinas, o trečias yra aiškus grasinimas:

1. Grįžimas prie Poudamo susitarimo principų -- Vakarų Vokietija išstoja iš NATO, Rytų -- iš Varšuvos pakto, abi Vokietijos demilitarizuojamos, arba

2. Vakarų Berlynas paverčiamas laisvu miestu, atitraukiant iš jo vakariečių kariuomenę ir eventualiai išleidžiant Jungtinių Tautų stebėtojus, ir

3. sovietai perduoda savo funkcijas Rytų Vokietijai, tačiau bet koks bandymas pažeisti jos suverenumą, atseit, teisę blokuoti Berlyną, automatiškai išaukty Varšuvos pakto dalyvių pagalbą, kas reikštų karą.

(Nukelta į 2 psl.)

Berlyno blokada?

(ATKELTA IŠ 1 PSL.)

I tuos Chruščiovo pasiūlymus Vakarų Vokietijos, Prancūzijos, JAV ir D. Britanijos užsienio reikalų ministrai, susirinkę pereltą savaitgalį Paryžiuje, ir šį kartą atsakė griežtu "Ne", tačiau iš įvairių neoficialių pareiškimų ir komentary aiškėja, kad ir Vakarų pusėje dabartinė padėtis yra laikoma nenormali. Siūloma vėl užsidesigusių Berlyno krizę išnaudoti Europos aptvarkymui. Žurnalas LIFE nuėjo taip toli, kad pasiūlė grąžinti Štetiną Vokietijai, Lenkiją už tai kompensuojant Vilniumi ir Lvovu. Girdi, vokiečiai jau esą iškelti iš Lenkijai atitekusios teritorijos, grąžinti atgal jau esą nebetmomanma, todėl Vokietija galėtų pasitenkinti simboliniu Štetino grąžinimu. Kad lenkų nebeliko Vilniuje ir Lvove. LIFE redakcijai, matyt, nežinoma. Kokia proga pasirodyti mūsų "veiksniams"?

Bet pasaulis per paskutini dešimtmetį nestovėjo vietoje ir šiandien daugeliui amerikiečių padėtis nebeatrodo taip, kaip kad atrodė generolui L. D. Clay 1948 metais!

1. Atomino ir raketinio karo atveju pozicijos Europoje nėra taip gyvybiniai svarbios, kaip 1948 metais.

2. Jei V. Vokietija pasitrauktų iš NATO, jos pasitraukimas dar nereikštų jos ir visos Europos, per paskutini dešimtmeti materialiai ir moraliai sustiprėjusios, kapituliacijos prieš sovietus.

3. Berlyno netekimas Vakarinei Vokietijai nebebūtų toks smūgis kaip prieš 10 metų. Vakarų vokiečiai yra susirūpinę daugiau savo aukšto gerbuvio išlaikymu negu Vokietijos vienybės atstatymu.

Šitie samprotavimai matyti tikino Chruščiovą vėl bandyti Stalino pradėtą blokadą.

Šia proga verta atsiminti ir tas apyptovas, kurios privedė prie pirmosios blokados. 1941 m. vokiečiams užpuolus Sovietų Sąjungą, Stalinas automatiškai tapo Vakarų sąjungininku. Tada po pirmųjų smarkių pralaimėjimų jis nesitikėjo kada

nors su savo kariuomene išiveržti i Vokietiją. Pagal jo planą smarkiausios kovos turėjo vykti Vakaruose ir ten Vokietija turėjo kapituliuoti. Už tat jis siūlė nugalėtą Vokietiją suskaldyti į atskiras valstybes. Tam pasiūlymui visa širdimi pritarė ir Churchillis ir Rooseveltas. Churchillis siūlė prūsus smarkiai nubausti, bet su pietų vokiečiais apsieiti švelniau, Rooseveltas galvojo apie Dunojaus federaciją. Stalinas priešinosi Churchillio teorijai apie gerus ir blogus vokiečius, — jie visi esą vienodai blogi. Tačiau 1943 m. Teherane visi principe sutarė, kad Vokietiją reikia suskaldyti.

Apie Vokietijos suskaldymą Stalinas dar kalbėjo Jaltos konferencijoje 1945 m., tačiau būklė jau buvo kitokia. Sovietai buvo paėmę Varšuvą ir jau atrodė, kad jie be didesnio pasipriešinimo galės toliau žygiuoti i Vokietiją. Apie Vokietijos padalinimą buvo palikta kalbėtis ekspertams. Londono ekspertų konferencijoje tačiau pasirodė, kad sovietai apie Vokietijos suskaldymą jau nebe nori kalbėti. O kapituliacijos dieną Stalinas pareiškė visai nebelgalvojęs apie Vokietijos suskaldymą. Kam skaldyti, jei galima visą sau palikti? Todėl Potsdame, Staliniui reikalaujant, Trys Didieji jau nutarė Vokietiją ikinu žvilgsniu traktuoti kaip vienetą. Sovietai visai teisingai skaičiavo, kad per vadinamą bendrą valdymą jie galės turėti įtakos i vakariečių okupuotas Vokietijos zonas, tuo tarpu savo zoną jie tvarkys kaip nori, juo labiau, kad karo metu didelė Rytų Vokietijos dalis liko be gyventojų, ją galima buvo žvilgsniu traktuoti kaip vienetą. Sovietai visai teisingai skaičiavo, kad per vadinamą bendrą valdymą jie galės turėti įtakos i vakariečių okupuotas Vokietijos zonas, tuo tarpu savo zoną jie tvarkys kaip nori, juo labiau, kad karo metu didelė Rytų Vokietijos dalis liko be gyventojų, ją galima buv atiduoti Lenkijai.

Vakaruose sovietų kėslai nebuvo dar suprasti. Tiesa, Churchillis jau Jaltoje pasipriešino

Paskutiniu laiku Romos Lietuvos kolonija neteko net dviejų širdingų Lietuvos draugų. Lapkričio 16 d. nuo širdies smūgio mirė kun. prof. A. Turchi (sk. Turki). Vėlonis buvo Romos ir Florencijos universitetų profesorius. Nepriklausomybės laikais jis net tris kartus lankėsi Lietuvoje. Po to išleido knygą su išpūdziais apie mūsų kraštą italy kalboje. Jis visados labai domėjosi lietuvių gyvenimu ir širdingai atjautė mūsų tragediją — Lietuvos nepriklausomybės netekimo.

Lapkričio 28 d. nuo kraujo išsiliejimo smagenyse mirė ilgametis Italijos ministeris Lie-

tuvai Giovanni Amadori, 75 metus eidamas.

Iš visų pasiuntinių Kaune, min. Amadori ilgiausiai buvo akredituotas Lietuvoje, beveik 10 metų. Tuo būdu turėjo progos gerai pažinti mūsų kraštą, žmones ir juos pamilti, kaip pats sakydavo. Gyvo proto, im-

pulsyvus ir širdingas dažnai buvo naudingas Lietuvai. Būdamas demokratas, jis mokėjo pritraukti prie savęs ne tik savo rango žmones. Todėl apleisdamas Lietuvą paliko gerą vardą ir atminimą. Romoje vėlonis nenutraukė santykių su lietuviais ligi mirties.

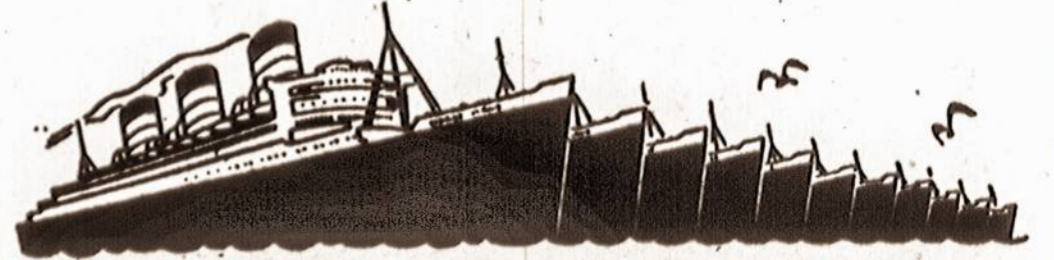
MIRĖ DU LIETUVOS DRAUGAI ROMOJE

Vytautas Maželis

FOTOGRAFAS - PORTRETISTAS
422 MENAHAN STREET, BROOKLYN, N. Y.
Telefonas HY 7-4677

Trečiokas Agency

SENIAUSIA LIETUVIŠKA AGENTŪRA

- KELIONĖS - visokiomis susisiekimo priemonėmis i visas pasaulio vietas. Įvairiausios ekskursijos. Sudaromi ir ir tvirtinami imigracijos bei kelionių dokumentai.
- PINIGAI - su pilnu užtikrinimu stundčiam i visas pasaulio kraštus, įskaitant ir rusų okupuotus. Persiuntimas i Lietuvą iki \$300 kainuoja \$1.65. Už \$1 išmoka 10 rublių.
- APDRAUDA - visokios rūšies sutvarkoma per geriausias ir tvirtiausias kompanijas.
- NUOSAVYBIŲ - pirkimo, pardavimo ir finansavimo reikalais sąžiningas patarnavimas.
- FEDERALINIŲ MOKESČIŲ - Income Tax - paruošimas.

Albinas ir Kazys Trečiokai
311 WALNUT STREET, NEWARK 5, N. J.
Telefonas MARKET 2-4867

LIETUVIŲ VADOVAUJAMA ISTEIGTA 1924 M.

Schuyler Savings & Loan Association

24 DAVIS AVENUE KEARNY, N. J.
Atdara kasdien, išskyrus šeštadienius, šventadienius, nuo 10 v. r. iki 3 v. p. p. Penktadienių vakarais nuo 6 iki 8:30 v. v.
KAPITALAS \$1,700,000 MOKAMA 3%
Aprausta iki 10,000 dol. Telefonas: WY 1-7260

Traun's BARAS IR RESTORANAS

AUGUST TRAUN - Savininkas
N. E. cor. 7th ir Dauphin Street, PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 9-9352

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS
LICENSED - PENNA AND NEW JERSEY
1601-3 S. SECOND STREET, PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

"Lietuvos Atsiminimai"
JAVIŠKAS METUS DALIČIAMS, MŪZIKAI LIETUVIŠKAI ŽODAI PRIIMENA DIDŽIOJO NYJYŲ NEW JERSEY IR CONNECICUTU LIETUVIAMS NULAYBETA MOŠIŠ TEVIŲ KRAŠTA
SEŠTADIENIAIS 4:00-5:00
šlois WEVD 1330 P.M. 979 AM
DIREKTORIUS JONUBAS

STUKAS
1264 WHITE ST. HILLSIDE, N. J.
WAVERLY 6-3325

• George Meany, AFL-CIO prezidentas, pareiškė, kad darbininkų unijos steigslančios naują politinę partiją, jei unijų siūlomai įstatymai nebus įgyvendinti.

Seserų Blandyčių trio – Ona, Bėnigna ir Elena, dažnai pasirodantis lietuviškuose parengimuose Chicagoje ir kituose miestuose. Neseniai šis trio išpildė programos dalį V. Kudirkos minėjime Chicagoje.

Lietuvos kariuomenės sukakties minėjimas

NEWARK, N. J. — L. V. S. Ramovės skyrius lapkričio 21 d. šv. Jurgio D – jos salėje surengė Lietuvos kariuomenės atkūrimo 40 metų sukakties minėjimą.

Ši organizacija paminėdavo Lietuvos kariuomenės atkūrimo aktą, bet šiemet, norint suburti daugiau lietuvių minėjimui, jis rangtas kartu su L. B. Newarko apylinkė. Tuo rūpinosi skyriaus pirm. K. Trečiokas ir L. B. apylinkės pirm. Vl. Dilis. Maldą už žuvusius sukalbėti pakviestas kun. P. Totoraitis.

Minėjime pagrindinę kalbą pasakė Lietuvos kariuomenės savanoris-kūrėjas Jurgis Kiaunė. Jis trumpai paminėjo sunkumus, kurie teko pergyventi pirmiesiems savanoriams ir kariuomenės reikšmę nepriklausomybės kovose ir taikos metu. Ypač pabrėžė, kad kariuomenė išmokė visą eilę specialstų, kurie su įgyta specialybe išėję iš kariuomenės buvo geri įvairių rūšių amatininkai.

Toliau sekė vaišės, kurių metu įvairiais Lietuvą liečiančiais klausimais pasisakė visa eilė minėjime dalyvavusių.

Vakaro šeiminkėmis buvo: Dilienė, Balbatienė ir Andriuskevičienė.

Vakarienės metu Lietuvos karo invalidams sušelpiti rinkta aukas. Aukojo po 5 dol. kun. P. Totoraitis, P. Urbonas, J. Sadauškas, L. Morkūnai, K. Trečiokas V. Dilis, P. Mačiulaitis; po 3 dol. C. Strolis, M. Klinas; po 2 dol. B. Šarkenis, L. Jatulis ir V. Ambroziejus. Antanas Rugys iš Petersono atvežė 33 dol. Viso surinkta 105,00 dol.

Minėjimą užbaigė skyriaus pirm. K. Trečiokas, kuris padarė trumpą santrauką visų minėjime kalbėjusių minčių: karių pasiaukavimą, Lietuvos meilę, senųjų veikėjų pasiryžimą kelti ir remti Lietuvos Nepriklausomybės idėją, ruošti dabar ir ateityje darbu remti jos atgavimą.

Teisybės vardan

1956 m. kovo mėn. Lietuvių Dienų numeryje "Buvęs Mokytojas", aprašydamas Bostono Lituanistinę Mokyklą, nutyli ar pamiršta kai kuriuos dalykus. Čia ir norima papildyti.

1949 m. vasara lietuvių par. mokyklos patalpose buvo suorganizuota mokykla čia gimusiems ir naujai atvykusiems mokiniams, antradieniais trečiadieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais visiems, o šeštadieniais tik naujai atvykusiems mokiniams nuo 9 val. ryto iki 12 val. d. Iš viso ją lankė apie 70 mokinių.

Nepaminti 1949 m. vasaros mokykloje kurį laiką iš pradžių dirbę Jer. Kačinskas ir A. Juknevičius, taip pat kun. A. Jurgelaitis.

1949 m. vasarą dr. M. Gimbutienė mokykloje nedirbo.

1950 m. vasarą tomis pačiomis dienomis ir tvarka kaip ir 1949 m. vasara (antradieniais, trečiadieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais visiems, o šeštadieniais tik naujai atvykusiems) taip pat veikė mokykla (su maždaug panašiu skaičiumi mokinių, kaip ir 1949 m. vasarą).

Šią 1950 m. vasarą dirbo St. Lizdenienė, dr. M. Gimbutienė, D. Giedraitis, taip pat kun. A. Jurgelaitis, kurį vėliau pakeitė kun. J. Klėmas.

Iš tų šeštadieniais vasaros mokyklą lankusių mokinių ir susidarė šeštadieninė lituanistikos mokykla. 1949/50 m. m. šešt. lit. mok. iš pradžių kurį laiką dirbo ir kun. Mažutis.

Taip pat ir Sv. Petro Lietuvių Parapijos Istorijoje (152-153 p.) nepažymėta 1949 m. veikusi vasaros mokykla ir joje dirbę mokytojai, o 1950 m. vas. mok. praleistos dr. M. Gimbutienė ir St. Lizdenienė.

Lietuvių Enciklopedijoje visiškai trumpai tepažymėtos aukščiau minėtos mokyklos. Juk tai medžiaga istorijai.

Z.

Sekmadienį, lapkričio 23 d., L. V. S. Ramovės skyriaus rūpesčiu, šv. Trejybės parapijos bažnyčioje atlaikytos iškilmingos pamaldos už žuvusius dėl Lietuvos laisvės.

P. M.

Linksmų Kalėdų Švenčių!

NERIS INTERNATIONAL, Inc.
Dr. J. K. Valiūnas - dr. J. P. Kazickas
530 Fifth Avenue New York, N. Y.

JUOZAS GARŠVA
Joseph Garšva, Jr. John A. Pauley

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.

JUOZAS ANDRIUŠIS
Draudimo, namų pirkimo bei pardavimo, taksų pildymo ir notarizavimo ISTAIGA
87-09 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y.

ANTHONY MATULIS

Makers of Men's High Grade Coats
490 Johnson Ave., Brooklyn, N. Y.

GEORGE DIRŽIS

CONTRACTORS OF FINE COATS
41 WYCKOFF AVENUE
BROOKLYN, N. Y.

ARLINGTON RESTAURANT

J. Valaitis ir A. Vasiliauskas
Savininkai
385 Arlington Ave., Brooklyn 8, N. Y.
(Važiuojant Jamaica linija,
išlipti Norwood Ave. stoty)

Advokatas
ST. BRIEDIS, Jr.
37 Sheridan Ave. Brooklyn 8, N. Y.

ANTANAS VIKRIKAS
ST. JAMES, L. I., N. Y.

AMELIA SINUŠIENĖ
ir sūnus WALTER
361 Highland Boulevard Brooklyn 7, N. Y.

SKUBĖKITE SIŪSTI DOVANAS ŠVENTĖMS

Pasinaudokite plačiai žinomos ir gerai užsirekomendavusios firmos, siunčiančios siuntinius į SSSR ir Lietuvą patarnavimu.

PACKAGE EXPRESS

and TRAVEL AGENCY, Inc.
Licensed in USSR

BROOKLYN, N. Y. - 1530 Bedford Avenue - Tel. IN 7-6465 ir IN 7-7272
NEWARK, N. J. - 312-314 Market St. - Tel. MI 2-2452, MI 2-1681, Bowling Green 9-6992

* Siūsti galima tik naujus daiktus. * Per mūsų firmą siunčiami siuntiniai paskyrimo vieta pasiekia trumpiausiu laiku. * Visi muitai apmokami vietoje, mūsų įstaigose, gavėjas nieko nemoka. * Prie firmos įstaigų yra krautuvišės, kuriose galite gauti įvairiausių medžiagų, odų avalynei ir kitą ką žemiausiomis kainomis. * Siuntinių pristatymas garantuojamas 100%. * Neatidėliotinai mes informuojame savo klientus apie siuntinių išsiuntimą ir jų pristatymą. * Klientų patogumui patarnaujama jų gimtoje kalboje.

MŪSŲ SKYRIAI

78 SECOND AVENUE
NEW YORK 3, N. Y.
ORegon 4-1540

107 SO. VERMONT AVE.
LOS ANGELES 4, CALIF.
DUmkirk 5-6550

11601 JOS. CAMPAU AVE.
DETROIT 12, MICH.
TOWnsend 8-0298

832 NORTH 7th STREET
PHILADELPHIA 23, PA.
WAlnut 3-1747

1241 N. ASHLAND AVE.
CHICAGO 22, ILL.
HUMboldt 6-2818

651 ALBANY AVENUE
HARTFORD 6, CONN.
CHapel 7-5164

Norėdami gauti daugiau informacijų reikalaukite mūsų firmos katalogų.

Mažieji lietuvių ambasadoriai prie Pacifiko

Los Angeles lietuvių kolonijos jaunių grupė, globojama Lietuvių Bendruomenės, šiais metais labai sėkmingai pasirodė su lietuviškomis dainomis ir tautiniais šokiais amerikiečių publikai — iš jos susilaukusi entuziastingo priėmimo ir šilto įvertinimo. Žymesnieji šios grupės pasirodymai šiemet buvo Hollywoode, Los Angele ir kt. Paskutinis šiemet jų pasirodymas buvo gruodžio 21 d. — Los Angeles miesto meno galerijos patalpose, Miesto Valdybos ruošiamos "Tarptautinės Kalėdų Eglutės" iškilnių proga.

NUOTRAUKOJE — dešinėje (iš k. į d.): grupės vedėja mokytoja O. Razutienė, akordeonistė — Teresė Rudzevičiūtė ir ir pianistė — O. Barauskienė. Antroje eilėje: V. Vilimas, D. Dantaitė, O. Nausėdaitė, J. Skirius, D. Barauskaitė, V. Rėklaitytė, M. Visvydaitė ir V. Dūda. Trečioje eilėje (stov): L. Stančikaitė, D. Vizgirdaitė, V. Radvenis, D. Razutytė, B. Kazlauskaitė, A. Razutis, R. Skrifliūtė, K. Dūda, Z. Šimonytė, V. Barauskaitė, A. Tarvydas, G. Gustaitė ir D. Tamulaitytė.

P. Jasiukonio nuotrauka

ALT SUVAŽIAVIMO REZOLIUCIJA

Savo metiniame suvažiavime Čikagoje, Sherman viešbuty, 1958 m. gruodžio 6 ir 7 dienomis, Amerikos Lietuvių Taryba nuodugniai išdiskutavo pateiktus sumanymus, liečiančius ALT organizaciją, nusistatymą pagrindiniais klausimais bei tolimesnės veiklos planus ir vienbalsiai nutarė:

1. Pabrėžti, kad Amerikos Lietuvių Taryba, kaip buvo, tai ir pasilieka, organizacija, sudaryta iš pagrindinių ideologinių grupių ir abiejų susivienijimų atstovų, pagrįsta laisvo susitarimo, bendradarbiavimo ir lygybės principais, statanti vyriausiuoju savo uždaviniu ginti teisėtus lietuvių tautos reikalus ir siekti nepriklausomos, laisvos ir demokratinės Lietuvos Respublikos atstatymo;

2. Pareikšti, kad įeinančios į ALT grupės yra pasižadėjusios Lietuvos laisvinimo srityje veikti sutartinais, vengiant viso to, kas skiria, o ieškant visada to, kas jungia;

3. Pakartoti Amerikos lietuvių pasiryžimą tęsti kovą už Lietuvos laisvę, budėti jos reikalų sargyboje, griežtai atmetant vylingus Lietuvos okupantų tiesioginiu ar netiesioginiu būdu peršamus "kultūrinio bendradarbiavimo" pasiūlymus ir kelti viešumon sovietų imperikalizmo piktadarybes bei klastas, tuo būdu padedant Amerikos žmonėms, vyriausybei ir kongresui apginti šią šalį ir laisvojo pasaulio tautas nuo gresiančio pavojaus;

4. Raginti visus patriotiškus geros valios lietuvius nenustoti vilties, kad Laisvės idėja, Teisingumo ir žmoniškumo idealai paims viršų — ir mūsų tėvų kraštas nusikratys tirionų jungų; mūsų moralinė pareiga — dėti visas pastangas, kad toji valanda ateitų galimai greičiau;

5. Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavimas konstatuoja, kad visos nepolitinio pobūdžio lietuviškos organizacijos, kurios neįeina tiesioginiai į Amerikos

Lietuvių Tarybos sąstatą, kaip jaunimo, profesinės, BALT'o, Lietuvių Bendruomenės ir kitos, atlieka kultūrinėje, lietuviybės išlaikymo ir šalpos srityje pozityvų darbą ir tuo būdu aktyviai talkina laisvės kovoje;

6. Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavimas, didžiai vertindamas nesilpnėjantį įnašą laisvės kovoje, siūsdamas savo geriausius sveikindimus, nuodėdžiai už darbą dėkoja: Lietuvos Diplomatinėi Tarnybai, Lietuvos Laisvinimo Veiksniams, visų organizacijų valdyboms ir nariams, lietuviškų laikraščių, žurnalų bei knygų leidėjams ir redaktoriams, radio valandėlėms, lietuviškų mokyklų vedėjams ir mokytojams ir visai aktyviajai lietuviškai visuomenėi.

ALT METINIS SUVAŽIAVIMAS
Chicago, III.

1958 m. gruodžio 6 ir 7 d. d.

Pastaba: Ši rezoliucija buvo priimta vienbalsiai, išskirtus 5-įjį punktą, kuris priimtas nevienbalsiai.

ATSISĀUKIMAS DĖL VASARIO 16

Amerikos Lietuvių Tarybos metinis suvažiavimas, posėdžiavęs Čikagoje 1958 m. gruodžio 6 ir 7 dienomis, vienbalsiai nutarė atsikreipti į ALT skyrius, kuopas, lietuvių draugijas ir veikėjus visame JAV krašte pradėti nedelsiant ruošti paminėti Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 41 - sias metines.

Mūsų tėvų žemė tebėra tremiama žiaurais bolševikinio despotu. Tūkstančiai mūsų brolių ir seserų vargo ir vargsta Sibire, kenčia ir miršta vergų darbo stovyklose. Dalis jų, sugrąžinta į Lietuvą, nerado nei savo namų, nei turto. Visą pagrobė okupantas.

Vasario 16 - ją mes turime pareikšti griežčiausią protestą prieš okupaciją ir okupantų

žiaurumus ir atsisaukti į pasaulio žmonijos sąžinę, kad būtų sustabdytas lietuvių tautos žudymas ir grąžinta Lietuva laisvė.

Mes turime pasakyti Amerikos valdžiai ir šios šalies žmonėms, kad mes esame pasiryžę su jų pagalba tęsti kovą už mūsų tėvynės išlaisvinimą tol, kol kova bus laimėta.

ALT suvažiavimas kviečia rengti Vasario 16 - sios minėjimą

mus vieningai, paremti Lietuvos laisvinimo reikalą darbu ir aukomis ir siųsti visas aukas ALT centrai.

Teisgirsta pasaulis, kad mūsų troškimas stiprėja atstatyti Nepriklausomą, Laisvą ir Demokratinę Lietuvos Respubliką.

ALT METINIS SUVAŽIAVIMAS
Chicago, III.
1958 m. gruodžio 6 ir 7 d. d.

PASKUTINIS DIVIDENDAS PAKELTAS IKI

3 1/4% metams

(3% reguliaraus ir 1/4% extra)

SKAIČIUOJAMAS METŲ KETVIRČIAIS

Taupyk Čia—Daugiau Uždirbsi—Nelauk!

THE Kings County SAVINGS BANK

Incorporated 1880

2 PATOGIOS ĮSTAIGOS:

125 Broadway prie Bedford Avenue
539 Eastern Parkway prie Nostrand Ave.
Member Federal Insurance Corporation

Perkant - parduodant namus, ar išnuomojant butus, įvairiausiai apdraudos reikalais, federalinių ir valstybinių taksų (INCOME TAX) užpildyti, pirkiniai piniginių perlaidų (MONEY ORDERS),

kreiptis

HAVEN REALTY Joseph Andrusis Insurance

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y.
TEL. VI 7-4477

Kasdien — 9 val. ryto iki 9 val. vak.
Sėkmadieniais — 1 val. p. p. iki 5 val. vak.

J. Markiewicz

AND SONS, INC.

Laidotuvių Direktoriai
15 TRUMBULL STREET
NEW HAVEN, CONN.
Telefonas: LOcut 2-9229

KARLONAS

FUNERAL HOME

Lietuviams tarnauja
daugiau kaip 20 metų.

280 CHESNUT STREET
NEW BRITAIN, CONN.
Telefonas 9-1181

Precious Amber Nugget With Golden Rope Chain. KAINA \$6.00

GINTARAS GRAŽIAUSIA DOVANA

Įvairiausias gintaro pasirinkimas. Gražiausi išdirbiniai vyrams ir moterims. Dovanos atminimui pigiausiomis kainomis.

80-19 31st Avenue
JACKSON HEIGHTS,
L. I., N. Y.
Tel. HA 9-5855

Lengva pasiekti: auto iki 31st Ave. Northern Blvd. IND sub. iki Roosevelt Ave. Stoties. IRT sub. iki 74th St. Port Bus iki 31st Avenue.

Linksmų Kalėdų Švenčių!

REPUBLIC
WINE and LIQUOR STORE
Jurgis ir Marijona Jokubaičiai
322 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.

BALLAS FUNERAL HOME
Albertas Baltrūnas
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
660 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

DR. BLADAS K. VENCIOUS
Dantų Gydytojas
499 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y.

STEPHEN AROMISKIS
Laidotuvių Direktorius
423 Metropolitan Ave., Brooklyn 11, N.Y.

THAMES BAR and GRILL
Juozas Šapolas ir Jonas Vaiginis
147 THAMES STREET
Brooklyn, N. Y.

BELCREST GROCERS
Nemokamas maisto pristatymas
211 Jamaica Ave. Brooklyn 7, N. Y.
TAylor 7-7117

ANTANO IR ONOS KAUNŲ
MAISTO KRAUTUVĖ
52 Hudson Ave. Brooklyn 1, N. Y.

Pastatyto Dariaus - Girėno paminklo
proga - visiems linksmų Kalėdų ir
laimingų Naujų 1959 Metų.
PAMINKLO KOMITETAS
Brooklyn, N. Y.

ANTANAS LEIMONAS
Barber Shop
396 Union Ave. Brooklyn 11, N. Y.

BAR and GRILL
Peter Kapiskas ir Vincas Sodaitis
32 Ten Eyck Street Brooklyn, N. Y.

HARTFORDO LIETUVIAI

Jaučiu pareigą LB Valdybos vardu išreikšti padėką Hartfordo Lietuviams prisidėjusiems kultūriniam darbe, parėmusiems švietimo reikalus.

Kas padaryta 1958 metais? Sakysiu, kad mažai, bet vis dėlto mūsų bendruomenė nebus paskutinė kitų lietuviškųjų bendruomenių kultūrinėje veikloje.

1958 m. įkurtas studentų stipendijų fondas, taip pat kultūros ir švietimo fondas, praves-tas aukų rinkliavos vėjus, seimose rengiant arbateles. LB kultūrininkų darbo duomenys yra sekantiesi: studentų stipendijų fondui gauta \$155.03; kultūros — švietimo fondui \$146.50; iš meninių pramogų gauta pelno \$278.50; narių taut. solid. mokesčiai \$140.00. Viso \$719.03.

Įmokėta lituanistinės mokyklos tėvų komitetui \$180.00. Studentų stipendijos 100 dol. Paremta kultūriniai vienetai: tautinių šokių grupė (jos mokytojai padovanota gintaro karoliai), liet. sporto "Grandis" grupėi parama, Lituanus ir LD žurnalų prenumerata Hartfordo viešajam knygynui ir kitiems kultūriniam reikalams įmokėta 92 dol.

Tai vis LB kultūrininkų būrelis, pravedusio aukų rinkliavos vėjų per šeimas, nuopelnas;

ypatinga padėka priklauso: Netortams, Guntuliams, Jucėnams, Kriščiūnams, Serkėnams, Dapkams, Strazdams, G. Valavičiūnei, T. Janukevičiui, M. Petrauskui, Maslauskams, Grajauskams, Stankevičiūnams, Bernotams, Simanaičiūnams, Simanskiams, I. Ruseckienei, Pivellui, Krasauskams, Liutermozams, Balčiūnams, Petravičiūnams, I. ir G. Dragunevičiūnams, Miniukams, Petkaičiams, Aleksandravičiūnams, Gailūnienėi, Jurkevičiui Putvytei, Sekienei, Kriškiukaičiams ir teatro mylėtojų samburio nariams bei visiems kitiems prisidėjusiems su aukomis ir darbu vėjus metų.

Yra vilties, kad 1959m. rinkliavos vėjus taip pat bus sėkmingai praves-tas. Hartfordo LB Valdyba tikisi 1959 m. turėti daugiau pajamų švietimo reikalams. LB Valdyba buvo darbings 1958m., turėjo 32 posėdžių, parašė ir išspausdino 1,000 egz. brošiūros, atskindama LB tikslus. Tikimasi, kad naujoji Valdyba 1959 metams taip pat nuleis rankų, vykdys organizacinį, švietimo ir kultūros darbą Hartforde.

Laukdami naujų metų ir ruošdami naujus veiklos planus, tikimes pasiekti tikslų.

CHASE, Firm.

Chicago Lyric Operos dirigentų asistentas Aleksandras Kučiūnas maskolių nelaisvėje? Ne, ne. Ties du maskoliai tai lietuviai Boris Gudonov operoje: iš kairės vienybičiūnams gerai pažįstamas Algirdas Brazis, dešinėje solistas Juozas Vaznelis. Tai du vieninteliai lietuviai solistai šiame sezone. Chicago Lyric Opera per trumpą savo 6-7 savaitių sezoną siekia savo lankytojams pristatyti geriausias operos žvaigždes. Taip šiais metais čia dainavo Tebaldi, Brigit Nilssen, Simoniato, Bjoerling, di Stefano, Boris Christoff. Bet nepaisant tokios žvaigždžių rinktinės, ne visi spektakliai buvo laimingi. Kai kurie jų parodė, kad suskridusios žvaigždės ne visados pajėgia pasirodyti pačiame gražume. Tam dar reikia darnumo, kuris gimsta tik per ilgesnį bendradarbiavimą. Šių metų nuostolį 300,000 dol. padengė Chicago turtuoliai.

Vladas Bakūnas, mūsų korespondentas Los Angeles, Cal., per Kalėdas su žmona Olga švenčia sidabrinį jubiliejų — šeiminio gyvenimo 25 metų sukaktį. Bakūnai augina du sūnus: Darius El Camino universitete studijuoja inžineriją, Kęstutis dar gimnazijoje.

SIUNTINIAI SIUNČIAMSI Į SOVIETŲ RUSIJĄ —

UKRAINĄ, LIETUVĄ, BALTGUDIJĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ IR KITAS RESPUBLIKAS.
Pasinaudok patikimu, kruopščiu ir greitu mūsų firmos patarnavimu.

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.

(Licensed by USSR)

135 West 14th Street, New York 11, N. Y.

Tel. CHelsea 3-2383

MUSŲ SKYRIAI:

141 Second Avenue New York City Tel. GRamercy 5-7430	332 Fillmore Ave. Buffalo 6, N. Y. Tel. MOhawk 2674	308 W. Fourth St. Boston 27, Mass. Tel. ANDrew 8-5040	132 Franklin Ave Hartford, Conn. Tel. CHapel 6-4724
39 Raymond Plaza W. Newark, N. J. Tel. MAket 2-2877	11339 Jos. Campau Detroit 12, Mich. Tel. TOWnsend 9-3980	632 W. Girard Ave. Philadelphia 23, Pa. Tel. WALnut 5-8878	900 Literary Rd. Cleveland 13, Ohio Tel. TOWER 1-1461

Visais klausimais, ryšyje persiuntimo siuntinių Jūsų giminėms ir draugams, kreipkitės į mūsų patyrusius, atydzius ir mandagius skyrių vedėjus, kurie maloniai suteiks jums visus nurodymus. Pradžiuginkite savo gimes ir draugus nusiųdami jiems Kalėdinį siuntinį. Mūsų didžiulė firma turėdama tūkstančius patenkintų klientų 100% garantuoja siuntinių pristatymą. Kiekvienas siuntinys išsiunčiamas laike 48 valandų ir adresatą pasiekia per 6-7 savaites (oro paštu laike 7-12 dienu).

VIENYBĖ

LITHUANIAN WEEKLY
Established in 1886

Juozas Tysliava
Editor and Publisher
192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, New York
Tel. APplegate 7-7257
Vytautas Meskauskas
Associate Editor
2625 S. Harvey, Berwyn, Ill.
Tel. Pioneer 9-2588

Entered as Second Class
Matter October 23, 1907 at
the Post Office of Brooklyn
N. Y. Subscription Rates:
USA, Canada and other
countries \$7.00 for one
year. Advertising rates on
application.

KALĖDINĖS PASTABOS

Amerikoje, ypač miestuose, Kalėdų "nuotaikos" prasideda gana anksti. Jau lapkričio mėnesio pabaigoje miestų krautuvės pradeda mirgėti Kalėdų dovanomis. Triukšmas dėl to būna toks didelis, kad paskiau, kai jau ateina šventės, tai rodos, jų kaip ir nebūta.

Sia proga būtų įdomu žinoti, kada buvo švenčiamos pirmosios Kalėdos Amerikoje. Istorijos studentai tvirtina, kad pirmosios Kalėdos Naujame pasaulyje buvo atšvęstos 1492 m. gruodžio 25 d., vienoje iš Karibų salų, kur Kristupo Kolumbo laivai buvo įbedę savo inkarus. Amerikos kontinente pirmosios Kalėdos buvo švenčiamos apie 1604 m., dabartinėje Maine valstybėje, kur tada kūrėsi prancūzų kolonija. Kur dabar Bethlehem, Pa., 1741 m. naujai įsikūrusi vokiečių kolonija šventusi pirmąsias savo Kalėdas.

Kalėdų eglutės tradicija yra kilusi iš Vokietijos. Kai dėl Kalėdų Senelio, tai jis, sakoma, imigravęs iš Olandijos. Kalėdų sveikinimo atvirukų paprotį, kaip ir daugelį kitų tradicijų, Amerika yra paveldėjusi iš anglų. Bet viešos Kalėdų eglutės Amerikos miesto aikštėse atsirado tik šio šimtmečio pradžioje.

Kalėdinė Vienybės dovana skaitytojams -- 16 puslapių. Tai, palyginti, gana kukli dovana, nes leidėjai jau seniai planuoja kas savaitę leisti laikraštį tokio dydžio. Ir tai nebūtų sunku, jei tik skaitytojai, ypač biznieriiai, truputį daugiau talkintų. Jei kas penktas skaitytojas prisijungtų po vieną naują prenumeratorių, arba kas antras biznieriiai, kuris skaito Vienybę, duotų, bent po mažą skelbimą, leidėjams nebūtų galvosuko kaip padidinti laikraščio puslapių skaičių.

Po poros metų Vienybė minės savo DEIMANTINĮ JUBILIEJŲ. Tai įvykis, kuris mūsų kultūriniam gyvenime nebus eilinis ir todėl, norint tik kamai jį atžymėti, reikia jau dabar pradėti ruoštis. Tik bendromis jėgomis, skaitytojams ir bendradarbiams talkinant, Vienybės deimantinis jubilėjus galės būti prasmingai atžymėtas.

DĖL KULTŪRINIŲ MAINŲ SU LIETUVA

Klastinga sovietų politika visokiais keliais siekia užmigdyti laisvojo pasaulio budrumą, pripratinti jį prie Sovietų Sąjungos grobuoniškos agresijos padarinių kaip nuolatinės padėties, nuslėpti sovietų priešius planus ateičiai. Šiais tikslais pastaraisiais metais ypatingai sustiprinta sovietinė propaganda už vadinamus Rytų-Vakarų kultūrinius mainus.

Kadangi kaikiuriose Vakarų sostinėse reziduoja Sovietų Sąjungos pasiuntinybės bei konsulatų ir specialios Sovietų Sąjungos organizacijos, tas sovietinės politikos pinkles stengiasi ištraukti ir lietuvius per vadinamą "bendrą lietuvių frontą kultūrinei veiklai plėsti," -- Lietuvos Delegacija Pavergtųjų Europos Tautų Seime laiko tikslinga laisvojo pasaulio lietuviams štai ką priminti:

Sovietų peršami laisviesiems lietuviams kultūriniai mainai su Lietuva nebūtų laisvo pasirinkimo kultūrinis bendravimas. Juos tvarkytų ir nustatytų Mask-

va pagal bendras kompartijos direktyvas, nes visi santykiai su užsieniais yra Maskvos žinioje. Nei rašytojai, nei menininkai okupuotoje Lietuvoje laisvų organizacijų neturi. Visas kultūrinis gyvenimas yra griežtai kontroliuojamas Lietuvos kompartijos, kuri nėra savarankiška, o tik Sovietų Sąjungos kompartijos dalinys. Tad organizuoti laisvojo pasaulio lietuvių kultūriniai mainai su Lietuva faktiškai būtų santykiavimas su okupanto organizacijomis.

Jokio politinio atspalvio neturi atskirų tautiečių šalpos ir kultūriniai santykiai su savo artimaisiais anoje "geležinės uždangos" pusėje. Tai yra giminytės, tautinio solidarumo ir artimo meilės ryšiai. Reikia tačiau saugotis sovietinių agentų peršamų laisvojo pasaulio lietuviams organizuotų ryšių su okupuota Lietuva. Tokie ryšiai neišvengiamai virstų laisvųjų lietuvių ryšiais su Lietuvos okupantu bei jo įstaigomis, ar organizacijomis, ir pirmiausia tarnau-

tų okupanto be atvangos siekiamam agresijos padarinių Lietuvoje įteisinimui.

Lietuva tebėra tarptautinės valstybių bendruomenės narys. Lietuvos ir Sovietų Sąjungą lygiamybės nepripažino ir nepripažista. Eilėje valstybių tebeveikia nepriklausomos Lietuvos pasiuntinybės ir konsulatų. Tas nepripažinimas yra sūptus ginklas kovoje dėl Lietuvos suverenumo vykdymo atstatymo. Laisvųjų lietuvių pareiga vengti visko,

kas galėtų kenkti Lietuvos tarptautinei teisei ir politinei padėčiai ir tiesiogiai ar netiesiogiai padėti okupanto užmačioms. --

New Yorkas, 1958 gruodžio 5d.

Lietuvos Delegacija Pavergtųjų Europos Tautų Seime: V. Sidzikauskas, pirm., dr. A. Trimakas, sekr., nariai: J. Audėnas, K. Bielinis, M. Brakas, J. Brazaitis, dr. Br. Nemickas, V. Rastenis, Pr. Vainauskas, J. Valaitis, V. Vaitiekūnas.

ŠIO ŠIMTMEČIO NESUSIPRATIMAS

Baigęs naktinę pamainą, porą valandų numigau ir, kaimyno žuns pažadintas, pradėjau galvoti... apie smunkančią sveikatą, apie, nusmukusį ūpą. Bandžiau vėl užmigti, bet tas kaimyno žuo...

Vartau vakarykštį dienraštį. Akys užkliuvo antraštę: "Portrait of Young Rebel... We should clobber Him."

Straipsnis prasidėjo šiais žodžiais: "I think it's time we dull old people struck back at the young intellectual."

Kadangi buvau tokiaime stovyje, kad norėjau su bent kuo muštis, o muštis nebuvo su kuo, teko pasitenkinti skaitymu apie muštynes.

Musėika išvaizduoja savo auką jauną intelektualą, gulintį aukštosios mokyklos bendrabučio lovoj. Jo rūbai ir kambarys -- klasiška netvarka. Ant sienos žabo afrikoniška kaukė ir pigi Picasso reprodukcija. Kampe sumestos egzotiško jazzo plokštelės. Kitur eilė knygų apie budizmą, egzistencializmą, ir eilę kitokių "izmų".

Šis jaunuolis galvoja, kad jis yra pirmas istorinis maistinininkas. Jis neturi jokio supratimo, kas jis yra, sykiu jis yra prieš viską, kas pozityvu.

Jei jį sutiksi, jis pirmu sakiniu tave nutildys. Jis pradės švilpauti tau niekada negirdėtus jazzo motyvus. Cituos iš Kfros, Camus, Sartre ir kitų tau neaiškių autorių. Pagaliau, už tavo sunkiai uždirbtus pinigus, pavaišins tave kokiu nors birstgalu, kurio tu niekada neragavai, Kiekvienu atveju jis tave pavers į seną, kvailą, be vaizduotės sutverimą, gyvenantį vien prietaisais, pročiiais, baime.

Baigdamas autorius kviečia ir skaitytoją mušti šį egocentriką ten, kur jam labiausiai skauda. Duoti jam suprasti, kad dauguma iš mūsų buvo didesniais, ar mažesniais maistautojais, kol neišmokom galvoti ir gyventi.

Dėl vieno autoriaus pasiūlymo aš rimtai susirūpinau. Jis siūlo įtikinti jauną maistinininką, kad šiais laikais nedaug velnių besisukinėja pakampėmis, pasirengę brangiai mokėti už sielą. Man taip ir dingtelėjo galvon: o jei čia imtų ir pasirodytų senas velnias... Ką aš už

savo niekam tikusių sielą prašyčiau? Be abejonės, pirmas reikalavimas būtų, kad kaimyno žuni, nutvėręs už uodegos, nusvystytų į patį pragarą. Po to bandyčiau dar kokią fūkstąntinę išsiderėti. Bet gana juokauti.

Kai paseki lietuvišką spaudą, pasiklausai senų ginčų -- giliai susimastai. Atrodo, kad dalis tų pražilusių, praplikusių senų galvoja lygiai taip, kaip apkaibėtas maistautojas. Arba... pamiršę, kad kadaise jie patys maistavo, dabar -- siūlo maistautojus lazda mušti. Vieni, tik paminėjus Kafką, Camus ar Picasso, it drugio krečiami, pradeda iš pykčio drebėti. Kiti, girdėdami tuos pačius vardus, susikaupia palaimtoje maldingoje ekstazėje, nors apie juos paskaitytą tik enciklopedijoje.

Nesistebiu kai menininkai ginčijasi. Tai natūralu. Kiekvienas iš jų turi tikėti savo zanru. Gali būti kalba tik dėl ginčio kultūringumo. Bet kai eilinis Motiejus ar Morta bando įrodinėti, kad jis ar ji yra tik moderniojo meno gerbėjas, man norisi jiems pasiūlyti aspirino (pradžiai).

Mano gilūs įsitikinimu, žmonės, kurie gyvenimą vaizduoja si paprasčiausiai kaip juodo ar balto pasirinkimą, yra šio šimtmečio nesupratimas.

Br. Ragutis

MARIJAMPOLĖ NĖRA MUMS KAPSUKAS

Jau ne pirmą kartą mūsų spaudoje, "Žinių iš Lietuvos" skyriuje pastebiu pavadinimą "Kapsukas".

Europos Lietuvių skaitau Eltos pranešimą: "mirė agr. Adomas Aleksandravičius, 60 metų, buv. Ilgametis Kapsuko (Marijampolės) gyvulininkystės technikumų direktorius".

Atrodo, lyg velionis būtų Kapsuko vardo gyvulininkystės mokyklos Marijampolės direktorius. Bet nei "Kapsuku" bolševikai pavadino vieną populiaresnių mūsų miestų -- Marijampolę. Tą mielą miestą, pavadindami tuo biauriu mums vardu, bolševikai norėjo išneikinti mūsų tautinius jausmus, surištus su brangiais mums atsiminimais apie Basanavičių, Kudirką, Jablonskį ir kitus žymius lietuvius, veikėjus, patriotus, kurie Marijampolėje baigė mokslą, ten dirbo ir ten kovojo už Lietuvybę.

Dažnai kartodami tą bolševikų pramanytą Marijampolės pavadinimą, pratinau savo ausį prie to skambesio, kuris ilgai manui gali pasidaryti mums, ypač jaunajai kartai, visai įprastu.

Mums gyvenantiems laisvėj, vardas "Kapsukas" neturėtų net skliaustelėse, egzistuoti. Mes pažįstam tik Marijampolę ir tik taip, o ne kitaip turim tą mūsų miestą vadinti.

Ta proga norėčiau dar pridurti, kad žodį "kolchozas" jokių būdu nevertėtų lietuivinti į "kolmškį". Kolchozas yra bolševikų padaras. Kolchozai sunaikino mūsų žemės ūkį. Kolchozai nualino mūsų kraštą. Ačiū kolchozams, buvo išvežta tūkstančiai gerų ir padorių ūkininkų į Sibirą. Galop, kolchozas atnesė naują baudžiąvą į Lietuvą.

Todėl to žodžio švelninti -- nei lietuivinti nėra reikalo. Jis turėtų palikti mūsų kalbos žodyne be pakeitimo -- kaip katorga, lageris, kaip vokiškas cacetas ir pan. Nes tie žodžiai turi per amžius byloti pasauliui apie bolševikų bei jų sėbrų -- nacių barbariškumą.

VINCENTA LOZORAITIENĖ

Kauno pilies atkaimo ir pertvarkymo darbai tęsiasi. Nuotraukoje, atstatytas pilies bokštas. Pasirodo, Kauno pili senovėje buvusi daug platesnė, galingesnė, negu anksčiau manyta. Atkasti bastijonai su angomis, pro kurias senovės lietuviai laudė patrankomis. Kai kryžiuočiai pilį sugriovė, lietuviai ją atstatė dar stipresnę. Rasta daug įdomių iškasenų, latis sandėliai prikrauti įvairių kokių, indų, ginklų liekanų. Vieni lietuviški, kiti iš kitur atgabenti. Rasta ir užmūrytų žmonių palaikai. Pilies kasinėjimams vadovauja archeologas Karolis Mekas.

KNYGU PARASTEJE

PABĖGIMO EPAS PROZOJE

Nauja Mariaus Katiliškio knyga "Išėjusiems Negrįžti", liūdnai apdainuoja naujos išeivių bangos dramatiškiausią dalį - pabėgimą, kuris autoriui užsitęsė netoli metų

For exile hath more terror
in his look,
Much more than death.

SHAKESPEARE,
Romeo and Juliet

Prieš keturiolika metų iš Lietuvos Vakarų išjudėjo milžiniška pabėgėlių banga. Kiek joje buvo žmonių, niekas tiksliai suskaičiuoti negalėjo ir negalės, bet tur būt nebūtų per drąsu teigti, kad bėgo žymiai daugiau kaip šimtas tūkstančių. Dalis jų grįžo, dalis žuvo ir mažesnę pusę pastekė šlokią tokią užuovėją Vakaruose. Vienai bėgo daugiau ar mažiau istaigingai, važiavo traukiniais apsirūpinę visokiais leidimais, kiti važiavo arkliais - ilgai ir vargingai, tretį suko dėdėlį dalį kelio, mirčiai vis minant ant kulnų, pėsti.

Tai didelei dramai dabar paminklą pastatė Marius Katiliškis savo nauja knyga "Išėjusiems Negrįžti". Autoriaus mūsų visuomenei pristatyti nereikia. Juk tai turbūt vienintelis mūsų rašytojų, kuriam nereikia prašyti leidėjo malonės. Leidėjui jis nesudaro rizikos, jo knygos sparčiai išperkamos.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

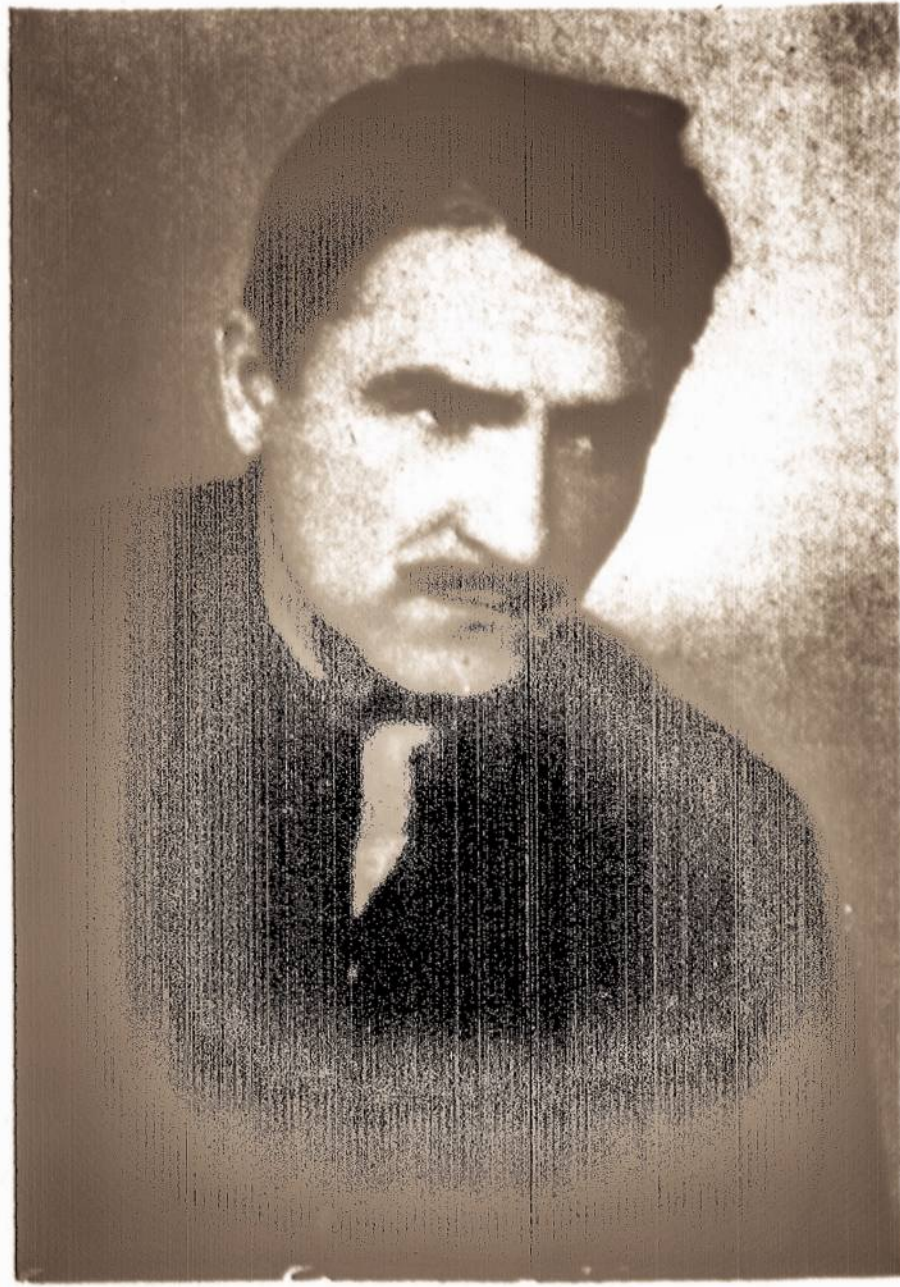
Katiliškį mūsų skaitančioji visuomenė dalis pamėgo todėl, kad jis tikrai turi didelį pasakotojo talentą, rašo labai paprastai bei suprantamai, ir iš jo rastų dvelkia nepaprastai stiprus savo krašto ilgesys, bendras mums visiems.

"Išėjusiems Negrįžti" ne romanas, - aiškina knygos prieangyje autorius, - "kur nusakoma meilė ir visa kas iš jos išeina. Jos nedaug pasitaikė... Susilaukta ir nuo apysakos, nes heroizmo įtetytys išėjo, nespėjus dorai išjoti, ir dviašmeniai kalavijai atsipo, atsikrėtę į pakelės akmenis... Nesigviežta chornologine eile atpasakoti tam tikro meto liksėčių ir pragaišties, tad nebus čia atsiminimai ar apybraižos mačiusio akimis... Jau vien dėl to tai neįmanoma, kad išėjusieji nebegalėjo nė sugrįžti, nė kur kitur kaip nors pritaipiti sena, nusistojusia tvarka. Nesakoma, jog tai žintis fizine prasme, bet kas tai labai artimo tam, nežinrint galiaus noro ir desperatiškų pastangų išlikti.

"Kaip matome su autorium sunku susitarti dėl jo knygos apibūdinimo, todėl aš drįstu ją pavadinti pabėgimo epu, nors ir ne eilėmis, kaip įprastai, bet paprasta, nors ir labai gražia proza, parašytu.

Beje, autorius dar priduria: "Kiekvienu atveju meldžiamas kantrus skaitytojas atsispirti pagundai įsiskoti pažinties ir tapatumo. Viskas čia - ir laikas, ir vieta, ir žmonės joje, netikri, o pamanyti". Tarp mūsų kalbant, aš nenusilenkiu jo meldimui. Jo nupiešti vaizdai yra tikri! Žinoma, tai gal ne fotografijos, bet ar kartais nepasiseka dailininkui savo paveikslu geriau perduoti įvykį ir jo dvasią, negu tiksliausiai fotografijai?

Autorius - ar tas, kurio vardu jis kalba - priklausė trečiai pabėgėlių rūšiai - pėstininkams. Už tat daugiau matė ir daugiau pergyveno. Pasitraukęs su vienu mūsų pusiau karisku daliniu iš savo sodybos, Šiaurės - Rytų Lietuvoje, jis patraukė į Vakarų per Žemaitiją, Lenkiją ir Vokietiją, dalyvavo kautynėse ir pasitraukė

MARIUS KATILIŠKIS

muose, naujų dalių formavime ir jų išvykime...

Į visus įvykius autorius žiūri iš apačios - eilinio akimis, bet be jokios pagiežos, be neapykantos priešui ir saviesiems vadamams, kurie daug ir be reikalo kenkė savo broliams. Knygoje netrūksta jumorų ir ironijos, bet ji neskaudi ir pirmiausia taikoma sau pačiam, kas, žinoma, duoda teisėtą pasišaipyti ir iš kitų.

Baigia M. Katiliškis taip: "Aš atsigrįžau atgal. Mūsų pėdos, mūsų praėtis, mūsų nueitas takas - svarut svarutėliai

užneštas ir užpustytas". Ir vėl turiu priestarauti autoriui: Ne, mums liko Tavo epas, dėl jo verta buvo pakentėti!

KUDIRKOS
MINĖJIMAS

Sių metų gruodžio 7d. Šviesos - Santaros Federacija surengė New Yorke 100 metų V. Kudirkos gimimo sukakties minėjimą. Šis minėjimas savo stiliumi ir pobūdžiu išsiskyrė iš įprastų Amerikoje mūsų organizuojamų parengimų. Pirmiausia, jis buvo santūriai elegantiškoje, jaukiai apšviestoje Sharon McAlpine konferencijų salėje, kurios įvykiui pritaikytas papuošimas dvelkė iškilmingumu, be reklančios propagandos tendencijos. Pats didžiulis V. Kudirkos atvaizdas nebuvo klasiskai nusibodusi 19 amžiaus visiems žinoma grafika, bet dailininko pieštas portretas. Net gėlėmis papuošti skoningai tautinių raštų rėmuose drobėje išausti Tautos Himno žodžiai priminė labiau paminklinę lentą, negu pas mus taip mėgstamą "laudiskumą", be kurio - kaip bandoma tvirtinti - negali būti nė lietuviškumo.

Jau pats atidaromas A. Gurecko trumpas žodis, kurį jis tarė, kaip Šviesos-Santaros filiterių kolegijos pirminkas, įvedė publiką į res medias, t. y. į pačią dalykų esmę. Apibūdinęs V. Kudirką kaip paskutinį, o tuo pačiu ir brandžiausią mūsų tautinio atgimimo vadą, A. Gureckas pabrėžė, kad šis tautinis atgimimas, žinomas nė vien tik lietuvių tautoje, naujai suformavo tautą, duodamas jai ne vien tik naują socialinį ir kultūrinį charakterį, bet išryškindamas naujus jos, kaip tautos, tikslus. Šis tautinio atgimimo sąjūdis ir esąs tas elementas, kuris visoms komunistų valdomoms Europos tautoms neleidžias sutikti su jų esama padėtimi.

Paskaitą vėliau skaitęs prof. dr. J. Pajaujius nurodė, kad net

(Nukelta 10 psl.)

MARIUS KATILIŠKIS

IŠĖJUSIEMS
NEGRĮŽTI

Kurį tai vakarą Jonušas su Žemaičiu, valandžiukei prašape, atsinešė ant pečių maišą ir atsargiai paguldė daržinėlės tarpdury.

- Taip bus geriausia. Pasidarysime atsargų. Susipjaustome gabalais, o paskui susilydome, ir spirgus į katiliukus. Kaip tankistai kad daro, - šnekėjo, dar pridusęs nuo naštos, Jonušas.

- Ką, ar kiaulaitę laimėjote?

- Šiokią - tokią. Išdarinėta ir sušaldyta. Tuojau - viens du ir susitvarkome.

Žemaitis iš kišenės peilį ir ardyti siūlę, su-rauktą tvirtais siūlais. Jis kažką panosėje sumurmėjo ir atsilošė. Peilis iškrito iš nagų.

- Kas? Ar įsipjovei?

Žemaitis atsikėlė, ir iš daržinėlės nieko nesakęs. Tada Jonušas priėjo ir pasilenkė. Jis pagraibė ranka ir paprašė, kad užbrauktų degtuką. Kas tai netikro jam bus pasirodęs patamsyje. Joniukas mažasis įžiebė ugnelę ir laikė, kol pradėjo svilti jo pirštai. Eik tu skradžiais ir ugnin! Senut seniausia žmogysta, ir niekas kitas, pamaldžiai sunertomis rankomis ir užspaustomis akimis. Balti plaukai ir geltonas kaukolės apibrėžimas.

Kas tai susikeikė, kas tai Dievo vardą suminėjo. Daržinėlė ištu-tėjo beregint. Jonušas stovėjo, atsišliejęs durų staktos, ir sunkiai alsavo. tarsį dar neatsigavęs nuo nešimo. Jis apsidairė ir išėjo lauk.

- Vyrai, padėkit nunešti.

- Parsinešei, tai ir žinokis.

Visi purtėsi ir stengėsi laikytis kuo toliausiai, lyg čia jau kas tai ypatingo būtų. Kaip stulpas iš miglų, išdygo Dubielia. Jis persižegnojo pirmiausiai, pasilenkė ir užsikėlė naštą ant pečių.

- Eime. Parodykit, iš kur paėmėt.

- Parodysiu. Buvo prižišta gale vežimo.

Jonušas išėjo pirma, ir jiedu pranyko tamsoje.

Kaikas nenorėjo skirtis su mirusiais. Ir gal jiems jieškojo geresnės vietos. Gal laukė pavasario, kol žemės pašalas išeis. Tai tačiau tebuvo išimtis, nes laidojo visur, nuo ryto iki vakaro. Visose artimųjų kaimų kapinėse, kur pavykdavo pralaužti vietos biurgerių kietą širdį ir geležinę tvarką. Kietesnę už geležį ir sušalusią žemę. Pakelių augštumėlėse, po pušimis, po kadugiais buvo rausiamos duobelės, ir laidojami šeimų nariai. Tėvas, kiek buvo galima, rinkosi vaizdesnę vietą savo kūdikui ir greitomis smeigė dvi sukryžiuotą šakas. Suklupusių keliai netrunka perslapti. Ir be to, jie turi keltis, nes kolona nelaukia.

Motina žiūri ir žiūri atsikusiai. Kol įmanoma, kol miškas už posūkio neuždengia reginio. Jos rankos tuščios. Baisiai tuščia likusiuose vežimuose ir širdyje ir visur.

Bet jie turi keliauti. Nors ir žino, kad tai didžiausia beprasmė. Kad jau niekur jie nebenukeltų.

Sušalusios žemės kauburėliai dygo pakelėse į Pomeraniją, į Vakarų. Bet ateis pavasaris, ir sukilusi veja juos padengs šviežia žole ir sulygins žalumos jūron. Kasmet vis sunkiau bus atsukti, kur palaidoti vaikai. Eis pavasaris ir viską gražiai, žaliai ir vienodai padengs.

Ar besugrįš kada nors tie žmonės aplankyti savo kūdikių kapų?

Šią knygą išleido Terra, 3333 So. Halsted St., Chicago 8, Ill. Knygą surinko ir atspaudė Draugo ir M. Morkūno spaustuvės. Spausdinta 1500 egz., knygos kaina - \$ 5.00. 1958.

DAUGIAU DEMESIO MŪSŲ DAILĖS DARBAMS

ANASTAZIJA TAMOŠAITIENĖ

Lietuvių kultūra išsiakojusi visose gyvenimo srityse. Ji amžiais buvo krupščiai kuriama ir ugdoma mūsų protėvių. Bet išsiskyrus lietuviams po pasaulį yra dideli pavojai sumenkėti, nuskursti ir nuvysti tam gražiam ir kadaise taip pat sunkiais laikais užaugintam lietuvių augalui. Reikėtų su ypatingu atsidėjimu palaikyti, saugoti ir ugdyti visas lietuviškojo gyvenimo sritis. Ne tik mūsų kalba, daina, muzika, tautiniai šokiai, savi papročiai, bet itin dailės darbai bei rankdarbiai gali labai palaikyti lietuviškumą.

Jau ir Nepriklausomos Lietuvos laikais buvo pastebėta, kad kai kuriose nutautėjusiose vietovėse, kur jau nebuvo girdima kalbant lietuviškai, kaip Vilniaus krašte, bet buvo dar tebedainuojamos lietuviškos dainos ir tebeaudžiami raštuoti lietuviški audiniai, tebeaudžiamos juostelės, kurie būdavo net lenkiškoj ar vokiškoj spaudoj, kaip savi spausdinami, bet su lietuviškais užrašais. Nors nu-tautėjusiose apylinkėse ir lietuvių kalba buvo pamiršta, bet lietuvių liaudies dailė ten kles-tėjo liudydama, kad kadaise ten buvo lietuvių žemės, tikrų lietuvių apgyventos. Su tais dailės dirbiniais išliko ir tikrų lietuviški pavadinimai ir tų dailės dalykų papročiai. Tą pat galėtume pasakyti ir apie Mazają Lietuvą, kurioje buvo itin gausu lietuvių audinių ir mezginių.

Lietuvių liaudies dailė pri-skiriama gili praeitis, didelis tradicingumas ir aukštas meno lygis. Todėl ir šieivijoje reikėtų daug didesnį dėmesį kreipti mūsų dailėi ir rankų darbams kaip lietuviškumo palaikymo ramsčiui. Dailės darbų moka ne tik naujieji, bet ir senieji atelviai. Prie jų surastų visi bendrą kalbą. Reikėtų sudaryti ratelius - burelius dailės darbams dirbti. Arba prie dabar veikiančių organiza-cijų įsteigti sekcijas. Dailės darbai, o ypač siuvinėjimas, mezgimas, nėrimas, juostelių audimas nereikalingas jokių didelių įrankių. Juos galima dirbti ir kitur išėjus, svečiuojantis, pramogaujant. Ir senovėje, ba-lanos gadyneje, būdavo vakarais mūsų sodžiuose gausiai rinkosi jaunimas ir senimas prie židinių verpti, megsti, nerti, drožinėti, skaptuoti ir pasikalbėti, padainuoti ar pasaką pasakti.

Nepriklausomybės laikais buvo įvairių moterų ratelių, kur gerai įrengtose seklyčiose, salonuose prie kavos puodelio besisėkėnučiuojant buvo mezgama, siuvinėjama. Į tokius burelius net buvo kviečiami menininkai, kad referatus paskaitytų, spalvas padėtų suderinti, gražesnius raštus parinkti. Tų darbų užbaigai būdavo surengiamos parodos, pakviečiant gausų būrį svečių ir dailės darbų mylėtojų.

Šias puikias lietuvių tradicijas reikėtų ir šieivijoje palaikyti. Čia atsirastų nauja dirva meno mylėtojams. Prie dailės darbų nereikėtų varžytis vado-

AUTORĖ A. TAMOŠAITIENĖ PRIE STAKLIŲ

vavimu. Čia kiekviena rastų sau gražų darbą ir puikią pramogą, o ypač dirbant bendrai, būreliuose. Kiek gražių ir vertingų dailės dirbinių būtų sukurta. Per bendrą darbą būtų galima tautinių šokių šokėjų drabužius tinkamai parengti, austi plačias juostas susijuosimui, stauras po kaklu, kaklaryštus, išrengti lietuviškais rankdarbiais klubus, seklyčias, svetaines, su savo dailės dirbiniais dalyvauti parodose, duoti juos kaip dovanas, per įvairias sukaktis, šventes ir t. t.

Svarbiausia, tai būtų tęsiamas gražus lietuviškas paprotys ugdomas dailės pamėgimas ir jos supratimas. Dailė ir rankų darbai yra lyg tarptautinė kalba sudaranti progą bendrauti tau-toms.

Lietuvos moterys, būdamos išprigimties dailės sričiai gabios ir darbščios, galėtų imtis šią dailės sritį ugdyti ir plėsti.

* Tik šiomis dienomis paaiškėjo, kad tarp Sovietų ir Amerikos karo lėktuvų įvyko susišaudymas viršum Baltijos

ŠVENČIŲ PROGA
VIENYBĖ
- geriausia dovana -

PRENUMERATA METAMS \$7.00
STUDENTAMS - \$5.00

Istorinė apysaka

P. Tarasenska

- KODĖL MANE VADINI ALPU?

Ilgai burtininkas su Adolfu įvairiais vingiais brido per pelkę. Pagaliau vieta pasidarė pakilesnė, klampynė baigėsi, o dar kiek paėjęjus keleiviai pasiekė neaukštą, krūmais apžėlusią kalvelę. Ant jos, krūmuose, stovėjo maža trobikė.

— Štai mes ir atėjome! — tarė Zaltinis, praverdamas duris.

Paskui senelį į trobelę įėjo ir Adolfas.

Stebėjosi Adolfas, kurį mes vėl Alpu vadinsime, kad burtininkas Zaltinis neįbrendamos pelkės salelėje, mažoj pakrypusioj lūšnelėj gyvena. Apsidairęs joje, paklausė:

— Ar senelis čia vienas gyvena?

— Ne, čia turiu daug draugų.

— Kurgi jie, seneli? — apsižvalgė Alpas.

— Štai šie visur su manimi drauge keliauja, — atsakė Zaltinis, traukdamas iš po rudinės keturias gyvates ir paleisdamas jas asloje. — O kiti netrukus irgi bus čia.

Tai pasakęs Zaltinis išsitraukė iš kišenės nedidelę švilpynę, atsistojo asloje ir pradėjo tyliai švilpauti. Labai nustebo Alpas, pamatęs, kad ėmė iš visų trobelės kampų į aslos vidų šliaužti daugybė mažų ir didelių gyvačių. Atšliaužusios jos sustojo ratu aplink

burtininką ir, galvutes iškėlusios, ėmė jomis linguoti į švilpimo taktą.

Zaltinis švilpavo vis garsiau ir vis greitino tempą. Gyvatės irgi ėmė dažniau galvutėmis linguoti. Jos tarsi šoko. Staiga aukštu spiegančiu garsu Zaltinis nutraukė švilpimą — sustingo ir gyvatės ratelyje.

— Dabar suprantu, kodėl žmonės gyvačių karaliumi patį vadina! — nustebes ištarė Alpas. — Tikrai didis burtininkas esi, kad gali tuos biaurius ir piktus šliužus valdyti!

— Jokios nepaprastos galios tiems žmonių niekinamiems gyvūnėliams valdyti aš neturiu, juos, kaip ir visa kas gyva, aš tik myliu, jie ir man tuo pačiu atsilygina. Be to, kaipgi man tų girių ir pelkių gyvūnėlių nemylėti? Juk jie ilgai buvo mano maitintojai, dabar yra mano sargai ir todėl draugai.

— Kodėl, seneli, juos maitintojais ir sargais vadini?

— Ilgai aš su gyvatėmis po Prūsų žemę vaikščiojau, miestų aikštėse ir kaimuose tą jų šokį žmonėms rodydamas. Taip surinkdavau kiek aukų ir gyvenau, kartais net kuo galėdamas vargstantiems žmonėms padėdavau. O manó sargai jos todėl, kad mane nuo piktų žmonių saugo, nieko prie mano trobelės neprieidžia. Saugo jos mane ir miestuose, ir kelyje. Žino

Nepremijuoti talentai

ŠĖTONAS, TEUTONAS IR VLADAS RAMOJUS

1944 metais grįžo į Lietuvą šetonas. Daug žmonių gelbėjosi nuo jo, bėgdami į vakarus. Vladas Ramojus apsisprendė likti namie.

Lėkdamas motociklu Biržų — Vabalninko plentą, jis galvojo ne apie kokią kitą kelią, tik apie tą, kuriuo lekia, kuris mieliausias, — čia "kiekviena viensėdičia žinoma, mergiotės pažįstamos ir alus ragautas".

Tačiau Vladui Ramojui nebuvo lemta likti namie. Jam teko išmąstyti daugelį kelių. Jis laimėjo lenktynes su šetonu. Tik pas "pažįstamas mergiotes" nebegrižo...

Po siaugingų karo pergyvenimų jį užtinkame svetimoje, nežinomoje stotelėje, "Ar traukinys dar eis link Nemuno?" klausianči. Deja, net ir šiandieną (gėda atominiam amžiui!) tokio traukinio nėra ir vis dar negirdėti. Vladui Ramojui, kaip ir daugeliui mūsų, teko pasirinkti visai kitą kelią. Ne tą, kuris veda link Nemuno...

Dėl savo pergyvenimų jis išsakė eilėraščių (lyrikos rinkinį). Vėliau eilėraščių neberašė.

1956 metais Lietuvos Knygos Klubas išleido Vladio Ramojaus atsiminimus "Lenktynes su šetonu".

Šią knygą laikraščiai paminėjo ir įvertino. Bet ji monėtinai plačiau. Vertintina labiau. Ji galėjo būti net premijuota (jaunimo literatūros ar kitokla premija).

Knygos pradžioje autorius šilto žodžiu prisimena Biržų kraštą, kur "alaus, dainos ir širdies netrūksta nė vienoje sodyboje".

LEONARDAS ŽITKEVIČIUS

Autorius augė laugęs į Vabalninką. Kaip ir visi vabalninkėnai. Vabalninkėno negalima atplėšti nuo Vabalninko. Paneemunėje ar Šančiuose, Sibire ar Čikagoje, — vistiek jis lieka vabalninkėnas.

Vabalninkas nekančia šetonu. Bet ir teutoņas jam ne draugas. Rygoje sėdį augštas nacių komisaras Lohse. O Vabalninkas dainuoja: "Imk samagono didelę gliozę ir užsigėrk už poną Liozę".

Dainininkų tarpe matyti ir pats dainos autorius S. Aliunas (dabar daktaras, "Valerijono lašų" maišytojas). Ir Vladas Ramojus, dar žaliās jaunuolis, traukia dainą iš pat širdies, ypatingai pabrėždamas rimus.

Bet Lohse neišgali Rygoje besilaikė.

Visus užgriuvo artėjančio šetonu grėsmė. Vladas Ramojus skaudančia širdim išleido motiną į Žemaitiją, o pats liko namie — kovoti su artėjančiu priešu.

"Lenktynes su šetonu" prasideda pašvaistėmis virš Augštaitijos ir baigiasi "pergalės triumfu" Danijoje.

Jauni lietuviai patriotai gausiai stoja į apsaugos dalinius. Vokiečiai nebeatsilaiko. Lietuviai daug mažesneis jėgomis bando atsilaikyti. Vieni žūna. Kitus pagriebia šetonas. Treti (tokių mažiausia) eina Lenktyniu su šetonu. Vienus šetonas paveja, kiti — ne.

Vladas Ramojus visą laiką buvo šetonu grėsmėje: Lietuvoje, Latvijoje, Lenkijoje, Rytprū-

siuose... Toji grėsmė dingo tik pasiekus jam Daniją.

"Lenktynes su šetonu" autorius pavadino karo nuotykiams. Tų nuotykių daug. Vieni jų baisūs. Kiti — gražūs (yra keletas ir tokių). Treti — keisti. Neįmanoma visų išskaičiuoti. Reikia skaityti visą knygą, kad galėtum į juos įsigilinti. Daugelis jų verčia skaitytoją susimastyti.

Knyga parašyta gabiai. Be talento, daug ir darbo į ją įdėta. Keletą atsiminimų nuotrupų autorius buvo paskelbęs tuoj po karo. Jų literatūrinis lygis buvo žemesnis, negu šios knygos.

Autorius gerai valdo žodį, rašo vaizdingai ir nenuobodžiai, įvykius išgyvena poeto širdimi. Jis moka skaitytoją vesti ir neleidžia jam pasimesti per visą storoką (beveik 300 puslapių) knygą.

Yra knygoje ir trūkumų. Jie nėra esminiai, bet šalintini. Vienas jų tai poetiški sakiniai, seką po trumpų, bet daug pasakančių sakinių. Tie sakiniai silpnina paprastai išreiktą, bet stiprią ankstyvesnių sakinių mintį. Knygą reikėtų baigti 289-uju puslapiu. Sekančio puslapio aštuonios eilutės visai nereikalingos.

Kaikur reikėtų palyginti ir stilių. Blogo stiliaus pavyzdys — 216 puslapio paskutinė pastraipa. Perdažnai kartojamas žodis "laivus".

Iš knygos tryksta nuosirdi autoriaus meilė tėvynei ir motinai. Matyti, kaip jis kenčia, įeškodamas motinos ir nerasdamas.

Kencia jis, vos žingsniu te nutolęs nuo tėvynės (persikėlęs per Nemunelį į Latvijos žemę):

— Tikrai? Aš — lietuvis?

— Taip, lietuvis, garsios Skomantų pilies Žemaitijoje valdovo Giniočio sūnus!

— Aš — pilies valdovo, kilmingo lietuviu sūnus? — stebėjosi Alpas.

— Taip, bajoro Giniočio sūnus, o ne nežinomos kilmės kryžiuočių vergas. Net išvaizda man savo tėvą, kai jis buvo tavo metų, primeni, tik mėlynas akis iš motinos paveldėjai. Nusivilk marškinius, — paliepe Žaltinis Alpai, o nusivilkus vėl kalbėjo: — Štai šitas randas ant kairiojo peties yra likęs nuo žaizdos, kurią įsikirtai dar mažas būdamas su aštriu tėvo kalaviju. Tą žaizdą man irgi teko gydyti. Pagal tą randą aš tave pilyje, kai sužeistas buvai, pažinau.

— Tai tikrai aš ne vergas, o bajoras, pilies valdovas? — vis dar netikėjo Žaltinio žodžiais Alpas.

— Taip, jaunuoli, tikrai esi ne vergas, o pilies valdovas, mano valdovas. Ilgai aš tavęs ieškojau, sužinojęs, kad gyvas likai, ir va pagaliau suradau!

— Sakyk, mielas seneli, viską, kur mano gimtinė, tėvai? Kodėl iš mažų dienų kryžiuočiams vergauju?

— O, apie tai, jaunuoli, man teks ilgai kalbėti. Klausyk! Toli rytuose, už plačių girių ir pelkių, kurios nelaimingą prūsų žemę dengia, už kryžiuočių sargybinių pilių, yra didelis, laisvas Lietuvos kraštas. Lietuva yra tavo tėvynė. Lietuvoje tavo tėvai ir seneliai laisvi gyveno, laisvu lietuviu tame krašte ir patsai gimei.

VLADAS RAMOJUS

"Mes jau be tėvynės... Mes akimirkoj netekom jos. Nors šaukėm ir prisizadėjom niekur iš jos nebėgti, bet likimas štai ką padarė..." (77 psl.)

Bėgdamas nuo šetonu, kenčia Ramojus ir nuo teutono. Vienas vokietis net šitaip "filosofuoja":

"Arkliai man brangesni, negu jūsi" (109 psl.). Jis net atkiša į Ramojų revolverį.

Kenčia Ramojus (tai labai skaudu) ir nuo lietuviu. Perėjęs daugelį pragarų, jis prasimuša iš Latvijos į Žemaitiją.

"Barzda paskutinį kartą skusta Rygoje, drabužiai su kuriais arklis šeriau ir po apkasus šliaužiojau, nutriušę ir kiauri." (149 psl.)

"Išpildžių apšvaigintas, akiai einu per Kretingą. Neturiu jokio konkretaus plano. Giminių ar pažįstamų Kretingoje nėra, kur apsistosi — nežinau. Ir nesirūpinu. Man užtenka to, kad esu Lietuvoje ir žinau, kad

pas savuosius žmones nepražysiu". (149 psl.)

Staiga sustabdo jį lietuvis karininkas: "Kodėl toks netvarkingas kareivis, kodėl nepasivesikina, kodėl alkūnės klauros?"

"Mane staiga apima pasiūtęs pyktis. Aš tiek laiko grūmiausi su mirtimi, gulėjau žemėse, purve, ir visai nesvarbu buvo, ar alkūnės klauros, ar reikla prieš ką pasitempti ir pasisveikinti." (150 psl.)

"Praeiviai, pamatę incidentą sustoja ir žiuri. Tikriausiai jie galvoja, kad karininkas pagavo koki bolševikų šnipą. Tikiu, kad žmonių simpatijos yra karininko pusėje. Man darosi taip liūdna, kad esu žmonių piktai įtarinėjamas už tai, kad pergyvenimai mane pabaisa pavertė. Aš taip ilgėjau Lietuvo ir brolių liekuvių, o dabar štai kaip mane pastinka Lietuva ir lietuviai..." (150 psl.)

Kenčia Ramojus (tai skaudžiausia) ir pabėgęs nuo šetonu (Danijoje), išlaisvinimą skelbiant vargams...

"Pro šią pralekia danų partizanai su vokiškais motociklais. Jie dydviria... Mes pasitraukiam iš kelio..." (286 psl.)

"Ir įvyksta tai, ko niekuomet nelajkėm. Mums praeinant pro pergalės triumfo areną, minia susilubuoja ir pasiunta, ima rėkti, šaukti ir svaidyti akmenis." (289 psl.)

Minia siunta ant vokiškais skudurais aprengtų beginklių lietuvių. Lietuviai žengia panarinę galvas. Jų skausmas gilus, nes tylus...

Tyliu skausmu ir baiglama ši knyga. Skausmu, kuris ir šiandien tebėra gyvas.

Sekantį kartą: KAZIMIERAS BARĖNAS GULBINUOS IR ŠEBERKŠTYNĖJ.

Vienybė
KONCERTAS

IVYKSTA

VASARIO 1 D. 1959 M.

Webster Hall,
NEW YORKE

visi, kad šie mano sargai nedovanos mano įžeidėjui. Su gyvatėmis vaikščiodavau, žmonės ir praminė mane gyvačių karaliumi. Už tai aš nepykstu, ta garbė mano darbu net padeda. O dabar, mano draugai, už gerą tarnybą vaišinkitės saldžiu pienu — užbaigė Žaltinis savo pasakojimą, pildamas iš lauknešelio į gėdelę pieno. Šliužai pripuolę ėmė lakti. — Mudu, jaunuoli, dabar ramiai pasikalbėsime. Ar lietuviškai supranti?

— Suprantu... labai mažai... Alpu pavadinau... Aš supratau... Atmenu... moteris... labai seniai... mažas buvau... man lietuviškai kalbėjo! — mikčiodamas, teškodamas žodžių, atsakė Alpas.

— Taip, taip, — palingavo galvą Žaltinis. — Sunku tau gimtąja kalba kalbėti, beveik visai ją pamiršai, tai kol kas kalbėsime vokiškai. Greitai ateis laikas, kada tu vėl savo gimtąją kalbą suprasi. Pasakyk man, ar, be motinos, daugiau ką atmeni?

Papasakojo Alpas, kad jis savo vaikystę buvo visai pamiršęs, bet po to, kai Žaltinis jį sužeistą gydė ir lietuviškai jo vardo paklausė, atmintyje pradėjo kilti kažkokie žmonės, vaizdai. Tačiau kur jis visa tai matė, prisiminti negalės.

— Seneli, pats, tur būt, viską žinai? Kodėl mane Alpu, o ne Adolfu vadini? — paklausė Alpas. — Brančius seneli, aš jau seniai tavęs ieškau, norėdamas viską sužinoti. Papasakok, seneli... — ėmė vokiškai maldauti Žaltinį. — Sakyk, kas esu?

— Esi lietuvis, vardu Alpas. Tuo vardu tave dar kūdikį tėvai vadino. Ir aš tave mažą, ant savo rankų laikydamas, Alpu šaukdavau!

DAILININKAS ADOMAS GALDIKAS KALBA

Kudirkos minėjimas

(Atkelta iš 7 psl.)

Ir pats Šniečkus pripažįstąs, jog esą iš visų "buržuazinių prietarų" sunkiausiai bolševikams sekasi išnaikinti tautiskumo pajautimą. Savo išsamioje, įvairiais šaltiniais paremtoje paskaitoje — "V. Kudirkos laikotarpis ir jo aplinka" —, prelegentas pabrėžė tą nykią ir beviltišką padėtį Lietuvoje ir tarptautinėje politikoje, kada V. Kudirka pradėjo savo kovą prieš carizmą dėl tautos laisvės. Ji buvusi žymiai beviltiškesnė ir nykesnė, negu dabartinė "šaltojo karo" situacija. Tad, jeigu V. Kudirka drįso pakelti balsą, tai jį turėję tam inspiruoti kiti faktoriai. O tai buvusi iš V. Europosėjusi liberalizmo dvasia, kuri davusi tiek "visko, kad mažas ir silpnas net mūšiniu stoja". Liberalizmas, kovodamas dėl individo laisvės, kartu kovojęs ir dėl laisvų individų kolektyvo — tautos laisvės.

Kitas daktaras K. Ostrauskas kalbėjo apie V. Kudirkos asmenį — "Toks buvo V. Kudirka". Savo gerai paruoštoje ir įdomiai patiektoje paskaitoje dr. K. Ostrauskas išskėlė charakteringus V. Kudirkos asmens bruožus, nesistengdamas iš mūsų tautos didvyri padaryti visų žmogiškų sąvybių nustojusią "ikona".

Po paskaitų sekusi meninė dalis tik pabrėžė viso minėjimo aukštą lygį. Smuikininkas Iz. Vossylūnas, savo sūnaus V. Vossylūno palydimas, išpildė Banai-

★
★
★

Tolimoji žiema

KALENDI ECHITEI ČVIEČIANE

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR LAIMINGŲ NAUJUJŲ 1959 METŲ

JUOZAS GARSVA

United Industrial Banko Viceprezidento Juozo Garšvos asmens nuotrauka reiškia mūsų asmenišką dėmesį kiekvieno depozitoriaus reikalams.

UNITED INDUSTRIAL BANK

217 South Fourth Street

Brooklyn 11., N.Y.

Member Federal Deposit Insurance Corporation

Baltimore, Md.

MIRĖ VIENYBIETIS JUOZAS GUTAUSKAS

Gruodžio 5 d., vidurnaktį, mirė ilgametis vienybiets Juozas Gutauskas. Gruodžio 4 d. dar dirbo siūvykoje formano darbu; apie 11 valandą nakčia pradėjo skūstis alsavimu. Tuoj atvyko gydytojas ir ambulansu išsiuntė į Franklin Square ligoninę, kurią ligonis pasiekė mirdamas. Mirė širdies liga. Paliko dideliamė liūdesy žmoną, Adelę Bartuškaitę-Gutauskienę, daug giminių, draugų ir

lietuvių siūvėjų Max Rubino siūvykoje, kur Juozas buvo formanas.

Į laidotuves atvyko velionio brolis Andrius Gutauskas su žmona ir sūnum iš New Haven, Conn., sesuo Kastancija Gutauskaitė-Adomaitienė iš Montrealo, Kanados, puseserė Magdalena Denis su dukra Ona iš Washingtono, pusbrolis duktė Marijona Novak iš Niagara Falls

N. Y., Gutauskienės pusbrolis Andrius Šatas iš Worcester, Mass. ir kiti.

Velionio kūnas buvo pašarvotas Kačausko laidotuvių koplyčioje, kur buvo gausu gėlių. Lankytojų ir lydėtojų buvo daug. Mišias laikė Šv. Petro bažnyčios klebonas Antanas Dubinskas. Gražiamė Lorraine Park kapinių balto marmuro mauzoliejuje, prie karsto, tarpe daugybės gėlių ir palydovų, kun. Dubinskas atliko paskutinį patarnavimą ir adv. Nadas Rastenis pasakė gėdulo kalbą. Velionio kūnas palaidotas mauzoliejaus nišoje.

Velionis Juozas Gutauskas buvo 65 metų amžiaus, gimęs Sunskuose, Suvalkijoje. Iš Lietuvos jaunas nuvyko į Maskvą, o iš ten - į Ameriką. Buvo Mindaug - Kęstučio draugijos narys, daug veikė vietinėje Sandaros kuopoje ir priklausė SLA. Mylėjo lietuvius ir Lietuvą. Paskutiniiais laikais daug pagalbos siuntė giminei Lietuvoje ir kitur.

Ramiai ilsėkis Juozai!

L.

MISIŪNŲ DEGTINĖS KRAUTUVĖ

RAY'S LIQUOR STORE

Juozas ir Izabelė Misiūnai, sav.

Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas. Ivaiviausias rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai. 103-55 LEFFERTS BLVD., RICHMOND HILL, N. Y. Telefonas: Virginia 3-3544

BARAS IR RESTORANAS

JULIUS DAUGMAUDIS, Savininkas

Stiklinis baras. Viena gražiausių užėgų Brooklyne. 273 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y. Telefonas: EVergreen 4-9533

Sveikiname

Laikraščio skaitytojus, savo draugus ir mūsų gausius klientus artėjančių KALĖDŲ ir NAUJŲ METŲ proga. Linkime jiems sėkmės, kartu reikėdami jiems nuoširdžią padėką už didelį dėmesį mūsų firmai.

Mūsų tikslas visados buvo ir bus sąžiningai tarnauti mūsų visų klientų interesams.

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, Inc.

BROOKLYN, N. Y. - 1530 BEDFORD AVENUE
NEWARK, N. J. - 312-314 MARKET STREET

MŪSŲ SKYRIAI

78 Second Avenue
NEW YORK 3, N. Y.

832 North 7th Street
PHILADELPHIA 23, PA.

11601 Jos Campau Ave.
DETROIT 12, MICH.

107 So. Vermont Ave.
LOS ANGELES 4, CAL.

651 Albany Avenue
HARTFORD 6, CONN

1241 S. Ashland Ave.
CHICAGO 22, ILLINOIS

GERIAUSIAS

INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

White Horse
Tavern

Baras, Restoranas ir Salė

86-16 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9549

PRANAS BRUČAS
Savininkas

Linksmų Kalėdų
Švenčių!

Visiems draugams ir pažįstamiems linkime linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų 1959 Metų.

PRANAS IR MALVINA BRUČAI
86-15 Jamaica Ave. Woodhaven 21, N. Y.

PRANĖ LAPIENĖ

STONY BROOK, L. I., N. Y.

LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

Kostas Vaitaitis
Reikalų Vedejas
280 Union Avenue Brooklyn 11, N. Y.

RAY'S LIQUOR STORE

Juozas ir Izabelė Misiūnai
103-55 Lefferts Boulevard
Richmond Hill, L. I., N. Y.

D. KLINGA

Taksų pildytojas ir vertėjas
337 Union Avenue Brooklyn 11, N. Y.

A. ANDRIUŠKEVIČIUS

Laikrodininkas ir Juvelyras
485 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y.

MOTERŲ VIENYBĖ

P. SIMĖNIENĖ, Pirmininkė
M. JOKUBAITIENĖ, Vicepirm.
HELEN KULBER, Sekretorė
ANNA PETRASHI, Išdėininkė
U. BACEVIČIENĖ, Fin. Sekr.

DILIS ENGINEERING CO.

Vladas ir Izabelė Diliai
543 S. CLINTON STREET
EAST ORANGE, NEW JERSEY

QUALITY MEAT MARKET

Ch. Shimanskas ir Ch. Mitchell
483 Grand Street Brooklyn 11, N. Y.

JULIUS DAUGMAUDIS

Baras ir Restoranas
273 Grand Street Brooklyn 11, N. Y.

LIETUVIŲ SIUVĖJŲ 54 SKYRIUS
sveikina su Šv. Kalėdomis ir linki
Laimingų Naujųjų 1959 Metų.

Vincas Zaveckas Kipras Sakalauskas
Pirmininkas Sekretorius
Vytautas Ubarevičius
Delegatas

LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

Baras ir Restoranas

Lietuviškos gamybos
pietūs, vakarieniškos ir užkandžiai

GERIAUSI GĖRIMAI PIGIAUSIOMIS KAINOMIS
SPAUDOS KIOSKAS

Salės šokiams vestuvėms ir kitokioms pramogoms
prieinamos kainomis. Lietuviškų organizacijų
susirinkimams patalpos nemokamai. Visais reika-
lais kreipiamasi į klubo reikalų vedėją K. Vaitaitį.

280 UNION AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 4-9672

BANGA TELEVISION

V. ZELENIS, Sav.

34-23 FULTON STREET BROOKLYN 8, N. Y.

PARDUODAMA SU NUOLAIDA:

Televizija, radijas, HI-FI fonografi (tape recorders),
oro vėsintuvai, langams ventiliatoriai, dulkių siurbiai.

TAISOMA TELEVIZIJA, RADIJAS, HI-FI.
Darbo valandos kasdien iki 7 v. v.

MATTHEW MAŽEIKA
Savininkas

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas

8015 JAMAICA AVENUE
WOODHAVEN 21, N. Y.

VIRGINIA 9-3112

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA

231 BEDFORD AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVEMS Tel. EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)

423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVEMS Tel. EVergreen 7-4335

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME

MATHEW P. BALLAS ALB. BALTRUNAS-BALTON
Direktorius Reikalų Vedėjas
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

SHALINS FUNERAL HOME

F. W. SHALINS, Jr. J. B. SHALINS
84-02 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVEMS Tel. Virginia 7-4499

ROGERS FUNERAL HOME

P. RADZEVICIUS, Direktorius
410 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: STagg 2-4409

FORGIONE FUNERAL HOME

ANTHONY FORGIONE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
9 STAGG STREET BROOKLYN 6, N. Y.
Vėsinamos Kopyčios Tel. EV 8-8331 ir EV 7-3293

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius
įvairiems reikalams.

MANO SUSITIKIMAS SU VAIŽGANTU

Tai buvo 1906 metais vasarą
Kalnujuose.

Buvau dar mokiniukas ketu-
riolikos metų ir viesėjau pas sa-
vo dėdę kun. Joną Juozapaitį.

Vaižganto-Tumo vardas man
buvo žinomas. Ir dar kaip! B
Tėvynės Sargo ir kitų laikraščių,
taip pat ir žmonių pasakojimų
susidariau sau nuomonę, kad tai
buvo nepaprastas tėvynės mvlė-
tojas. Beje, metal prieš tai, ne-
toli mano tėviškės prie Dubysos
Girnikų kalne, skaitau Petro Vi-
leišio dienraštyje Vilniaus ži-
niose, kad Vaižgantas mini
spaudos iškovojo vienerių me-
tų sukaktuves. Primeną anų lai-
kų milžinus, kovojusius už savo
tėvynės laisvę, kaip čia aplin-
kiniai gyventojai pasakoja apie
savo mylimą kalną, ir pataria
susirinkusiems semti mežinių
dvasios. B vaizdo matyti, kaip
žmonės kopia į statų kalną ne-
sini ažuoliniu kryžium.

Tais metais Vaižgantas rusų
"malone" gyveno Stakiuose. Di-
desnio užkampio nereikia. Šis
visas kraštas nuo Kalnų ir Gir-
kalnio Nemuno link žemas,
daug girių, prie molio, kai lyja
neišvažiuoti. Upės Mituva, Šal-
tona ir baimė kitų, senomis lie-
pomis, ažuolais ir kitais med-
žiais apaugusios, vandens pri-
žiurkusios, tingiai vingioja Ne-
muno link. Tos padangės gyven-
tojus vadina girinaikiais. Ne dėl
to, kad jie būtų kokie miškiniai
ar laukiniai. Ne. Šie tik grioše
gyvena. Šiaip ramūs ir melūs,
gal daugiau negu kiti. Ir su se-
nove stipriai susiję. Žinoma, ne
tik sumiestėję savo buitimi.
Vienas kunigas, sako, pataręs jo
netutuoti, tai jie pasitaisę kreip-
pėsi: "Tai Tamsta kunigėli?..."

Mano dėdė gerai pažino
Vaižgantą. Ir pats likimas jį
taip pat blaškė po žemaičių už-
kampius Klaipėdos krašto paste-
niais, iškalėjus porą metų Kre-
tingos vienuolyne. Bet ta proga
gal būt dažniau galėjo gauti
draudžiamos spaudos. Aplanky-
damas savo tėviškę Lygumuose

DR. JONAS REMEIKA

ir mus padubysy, paskaitydavo
naujos literatūros ir palikdavo
laikraščių, knygučių. Netoli Ra-
seinių Kalnų nepalyginamai
viešesnė vieta buvo negu Stakiai
Padaira į visas nuolaidžias puses
puikliausia. Į rytus šalimais Da-
vainio - Silvestraičiaus dvaras.
Lietuviškai atbudęs. Atsidėjęs
rinko šios apylinkės padavimus,
pasakas ir išvertęs į lenkų kalbą

išleido (1894) du tomių. Tartų
universiteto prof. Valteris An-
dersonas, darbus tautosakos ty-
rinėtojas, man pasakojo, matęs
M. Dovainio - Silvestraičio lie-
tuvišką rankraštį Petrapilio rusų
geografijos draugijos archyve.

Mane labai domino, kai su-
žinojau, kad į Kalnų atlaidus
atvažiuos Vaižgantas.

Pabaiga:
kitą savaitę.

Visame New Yorke nerasite gražesnių ir
patogesnių salių kaip

GRAND PARADISE

Ką nerengtumėte: koncertą, vestuves, prakalbas ar šokius
-- salėse gali tilpti nuo 25 iki 2000 dalyvių --

L. MOLIN, Reikalų Vedėjas

320 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVergreen 7-1123

Šviesa ir Santara

Maloniai kviečia Jus į

NAUJŲ METŲ BANKETA

SHERATON-McALPIN VIEŠBUČIO

GRAND BALLROOM

MANHATTANE, BROOKLYNE IR 38 G. KAMPAS

Vaisės - Šaltieji - Stalų menas

FIOSNI BANGORANZIO, MELINKA
PIRMOSIJAŠIŠKAS ASMENIŠKES VAIŠES

BILJETŲ KAINOS \$6.00
SU VAKARIENE \$12.50

VAKARIENE 8:30 - 10:30 VAL.
SOKIAI NRO 10:30 VAL.

DĖL STALŲ UŽSAKYMO ir informacijų nedelsdami skambinkite

D. ADDENABETH - TA 7-9648

A. BUTEL - MI 7-6274

J. VALAICHKI - LA 8-2231

Bilietų po \$6.00 skaičius ribotas. Užsakymas galioja bilietus apmokėjus

NEW YORKO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS
talkinant kultūrinėms organizacijoms

RENGIAMAS

NAUJŲ METŲ SUTIKIMAS

ĮVYKS S. M. GRUODŽIO 31 D.

Grand Paradise Salėse

320 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.

VAIŠĖS SU ŠAMPANU - STAIGMENOS - ŠOKIAI
grojant populiariam R. Butrimo 8 asmenų orkestrui

PRADŽIA 10 val. vak.
Pabaiga 4 val. ryte

BILJETŲ KAINA \$7.00
Studentams \$5.00

Dėl informacijų ir stalų užsakymo kreiptis:

V. STEPONIS, 288 SUYDAM ST., BROOKLYN, N. Y. Tel. EV 1-2378

Parengimo išdininko A. Vakselio patvarkymu bilietai gaunami J. Ginkaus svetainėje,
J. Andriūšio Haven Realty įstaigoje, 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. tel.
Virginia 7-4477 ir Lietuvių Pil. Klubu Spaudos kioske.

UŽSAKYMAS GALIOJA TIK BILJETUS APMOKĖJUS

Visa New Yorko ir apylinkių lietuviškoji visuomenė maloniai kviečiama šiame bendruo-
meniškame 1959 metų sutikime kuo gausiausiai dalyvauti. Jei iš parengimo būtų gautas
pelnas, jis numatytas paskirti lietuviybės išlaikymo ir lietuviškos kultūros reikalams.

Dorion's MFG'S OUTLET STORES, Inc.
 148-09 JAMAICA AVENUE JAMAICA 35, N. Y.
 (išlipi Suthpin Blvd. storiye) Tel. AXtel 7-6082
 Tik asmeniškai atsilankę, galėsite įsitikinti koks didelis
 vyriškų ir moteriškų medžiagų pasirinkimas.
 Mūsų krautuvėje gausite viską kas tik reikalinga jūsų
 artimiesiems Tėvynėje pradžiuginti: vilnonės, šilkinės
 ir kitokios medžiagos žemesnėmis kainomis, negu kitur.
 VIENYBĖS SKAITYTOJAI PERKANTIEJI MEDŽIAGAS
 SIUNTINIAMS I LIETUVĄ GAUNA 10% NUOLAIDĄ.

FIRE - AUTO - LIABILITY - BURGLARY - GLASS PLATE
ROBERT F. NARK
 APDRAUDOS SPECIALISTAS
 26 Court Street Brooklyn 1, N. Y. Main 4-6400
 700 Caroline Ave. N. Valley Stream, N. Y. Valley Stream 5-0783
 LIFE - HEALTH - ACC. HOUSEHOLD - COMPENSATION

LIETUVIAI ADVOKATAI
ST. BREDIS, Jr.
 37 Sheridan Avenue
 BROOKLYN, N. Y.
 APlegatė 7-7083
CLEMENT A. VOKET
 (Vokietaitis)
 41-40 74th Street
 JACKSON HEIGHTS 73, N. Y.
 NEWton 9-6620
A. J. WESLAN
 16 Court Street
 BROOKLYN, N. Y.
 TRIangle 5-6116

Sportas

Gruodžio 14 d. LSK žaidė futbolo pirmenybių rungtynes prieš Minerva SC. Lietuviai išėjo į aikštę sekančiu sąstatu: Reventas, Mileris, Vaitkevičius, Birutis, Finn, Saldaitis, Budreckas, Butrimas, Remeza, Klevečka, Didžbalis.

Pirmas kėlinys, nors abi komandos kovojo gana smarkiai, baigėsi 0:0. Antrame kėlinyje Klevečkos įvartis (vienuolika metrų bauda) pastatė LSK į priekį, bet priekininkas rungtynes tuojau išlygino. Abi komandos, dėl šalto oro bei sniego, daugiau įvartų nepasiekė ir rungtynės buvo baigtos lygiomis: 1:1.

Priežaismyje LSK rezervinė komanda praktikavo prieš Minerva SC rezervą 5:2 pasekme.

Gruodžio 21 d. LSK vyks į Passaic, N. J., kur žais pirmenybių rungtynes prieš Passaic SC. Rungtynės įvyks 12:30 ir 2:30 val. Pirmosios komandos žaidėjai renkas 12:30 val. pas

J. Ginkų, 495 Grand St., Brooklyne.

Gruodžio 11 d. LAK penketukas laimėjo krepšinio pirmenybių rungtynes prieš estų krepšininkus. Pasekmė LAK 53: estai 37.

Gruodžio 14 d. Lietuvos Atletų Klubas draugiškose rungtynėse susitiko su St. John's Prep krepšininkais. Šiose rungtynėse lietuviai pasirodė labai gerai, sumesdami lygiai šimtą taškų. Ypač gerai pasirodė S. Sirusas, J. Bačanskas ir J. Kurila. Rungtynių rezultatas LAK 100: St. John 80.

Ši sekmadienį, gruodžio 21 d., po pirmos komandos rungtynių, Lietuvos Atletų Klube, 1332 Halsey St., įvyks sportininkų linksmavakis. Prašome atsilankyti.

A. D.

A. ANDRIUSKEVIČIUS
 Laikrodininkas - Juvelyras
 Didelis pasirinkimas
 BRANGENYBIŲ
 485 GRAND STREET
 Brooklyn, N. Y.
 Tel. EVERgreen 4-2318

AUGUST P. GUSTAS, Inc. LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
 354 MARCY AVENUE BROOKLYN, N. Y. TEL. EVERgreen 7-4774

Šios naujai įrengtos koplyčios yra vos du blokai nuo Broadway. Lengvai pasiekiamas, vaziuojant BMT, IND linijų traukiniais ir autobusais. Daug vietos automobiliams pasistatyti.

REPUBLIC WINE & LIQUOR STORE
 MARIJONA IR JURGIS JOKUBAICIAI
 322 UNION AVENUE
 BROOKLYN 11, N. Y.
 Telefonas: EVERgreen 7-2089

Helen Povilanskas
 BAR GRILL & RESTAURANT
 Salė šeimyninėms Pramogoms ir Susirinkimams
 158 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y. EVERGREEN 4-9737

MARY PAIAUIS
 RESTAURANT, BAR & GRILL
 337 ST. NICHOLAS AVE. BROOKLYN, N. Y. (Ridgewood) Phone: EV 2-9141
 Kviečia visus atsilankyti, linksmai laiką praleisti ir su draugais suėiti.

DEMESIO!
 LITHUANIAN BAKERY
 131 INSLEE PLACE
 ELIZABETH, NEW JERSEY
 JONAS ANDRULIS
 MICHIGAN FARM CHEESE, Inc.
 FOUNTAIN, MICHIGAN
LIETUVIŠKA DUONA
LIETUVIŠKAS SŪRIS
LIETUVIŠKOS DEŠROS
IR SKILANDŽIAI
 Norintieji įsigyti šių skanių lietuviškų produktų, kreipiasi į jų gamybos generalinį atstovą:
PETRĄ LISAUŠKĄ
 64-09 Clinton Avenue, Maspeth, New York
 Tel. TW 4-8087

Winter Garden TAVERN, Inc.
 1883 MADISON STREET BROOKLYN 27, N. Y. (Ridgewood) Tel. EVERgreen 2-6440
 Salė vestuvėms ir kitoms pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinomis kainomis.
VYTAUTAS BELECKAS
 SALĖS IR RESTORANO SAVININKAS

VIENYBĖ

Dr. V. Ingelevičius, vietoje Kalėdinių sveikinimų, pasiuntė Balfui auką.

J. Baltuvienė, vietos veikėja Jono Baltaus žmona, vėl sunkiai susirgusi ir šiuo metu ligoninėje.

L. Zitkevičius, E. Baltrušaitienė, A. Gražionas, A. Samušis ir G. Kybartienė šiais mokslo metais sudaro Maironio mokyklos tėvų komitetą.

Ed. Kaminskis, baigęs medicinos studijas Yale universitete New Havene, praeitą sekmadienį dalyvavo New Yorko studentų susirinkime, kur diskusijose atstovavo Akademinių Skautų Sąjūdį.

Pranas Bručas praneša, kad jo White Horse Tavern salėje, 86-16 Jamaica Ave., Woodhavene, ruošiamas Naujų Metų sutikimas. Draugai ir pažįstami kviečiami dalyvauti.

N. Kulbokienė, vietos vienybiete yra gydytojo priežiūroje. Gydoma namie.

J. Stukas, radijo programos vedėjas, ateinančių metų pradžioje, apie sausio mėnesio vidurį, išvyksta į kelionę aplink pasaulį, kaip National Sales Executives atstovas. Kelionėje užtruks du mėnesius.

Vytautas Staneika, anksčiau gyvenęs Chicagoje, yra ieškomas žmonos Jūratės Staneikienės. Zinantieji jo adresą, prašomi pranešti Mrs. Jūratė Staneika, 3131 S. Emerald Ave Chicago 16, Ill.

Kostas Valaitis, Lietuvių Piliiečių Klubo biznio vedėjas, kviečia į Naujų Metų sutikimą, kurį ruošia klubas savo salėje, 280 Union Ave. Brooklyne.

Algis Eidukevičius New Yorko skautų vyčių oktetui padovanojo pianiną.

Ringailė Gustaitienė, buvusi Jonynaitė, už per penkis metus atlikta chemikės darbą The Diversey Chemical Corp. Chicagoje, Kalėdų proga apdovanoja firmos prezidento aukštinu ženklų ir deimantų.

G. Juškėnas, atvykęs su žmona iš Clevelando, aplankė ir Vienybės įstaigą. Dr. Anelė Juškėnienė dalyvavo medikų suvažiavime New Yorke. Juškėnai yra Vienybės skaitytojai.

Dr. J. Skeivys, Geldnerienė, Legeckis, Tercijonas, Meklenė, Cekas ir Petrika sudaro naują New Yorko Lietuvių Gydytojų Draugijos valdybą.

Ona Valaitienė praneša, kad Arlingtono restorane, 385 Arlington St., Brooklyne, ruošiamas bendras Kūčių stalas ir linksmas Naujų Metų sutikimas. Norintieji dalyvauti skambina: TA 7-9842.

A. Prapuolaitis iš Worcester Mass. užsisakė stalą ir su draugais dalyvaus LB ruošiamame Naujų Metų sutikime, Grand Paradiše, Brooklyne.

Kalėdos Maironio Mokykloj

Maironio Mokykla savo tradicinį Kalėdų vakarą su Kalėdų Senelių ir su dovanėliomis šiemet ruošia gruodžio 28 dieną, sekmadienį, 4 val. p. p. Apreiškimo parapijos salėje, Brooklyne.

Kviečiami atsilankyti visi: dideli ir maži. Taip pat ir vaikučiai, dar nelankantieji mokyklos.

Mokyklos vedėja E. Ruzgienė ruošia įdomią programą. Jai talkininkauja šokių mokytojos J. Matulaitienė ir G. Kybartienė ir aktorius V. Žukauskas.

Šokiams gros populiarusis R. Butrimo orkestras. Veiks ir bufetas.

NAUJOS INŽINIERIŲ IR ARCHITEKTŲ VALDYBOS

ALIAS New Yorko skyriaus valdybą sudaro: J. Gasiliūnas pirmininkas, J. Matyckas - vicepirmininkas, J. Vilgaly - vicepirmininkas, S. Bobelis - sekretorius, J. Zablenskis - izdininkas ir A. Sruoginis, narys.

Penktame lietuvių inžinierių ir architektų suvažiavime lapkričio 28 - 30, Baltimorėje, ALIAS C Valdyba išrinkta iš New Yorko. Pareigomis pasiskirstė sekančiai: A. Novickis - pirmininkas, V. Švėpas - vicepirmininkas, Č. Tamašauskas - vicepirmininkas, J. Valaitis - sekretorius, V. Birutis - izdininkas, J. Gasiliūnas ir B. Galinis - nariai.

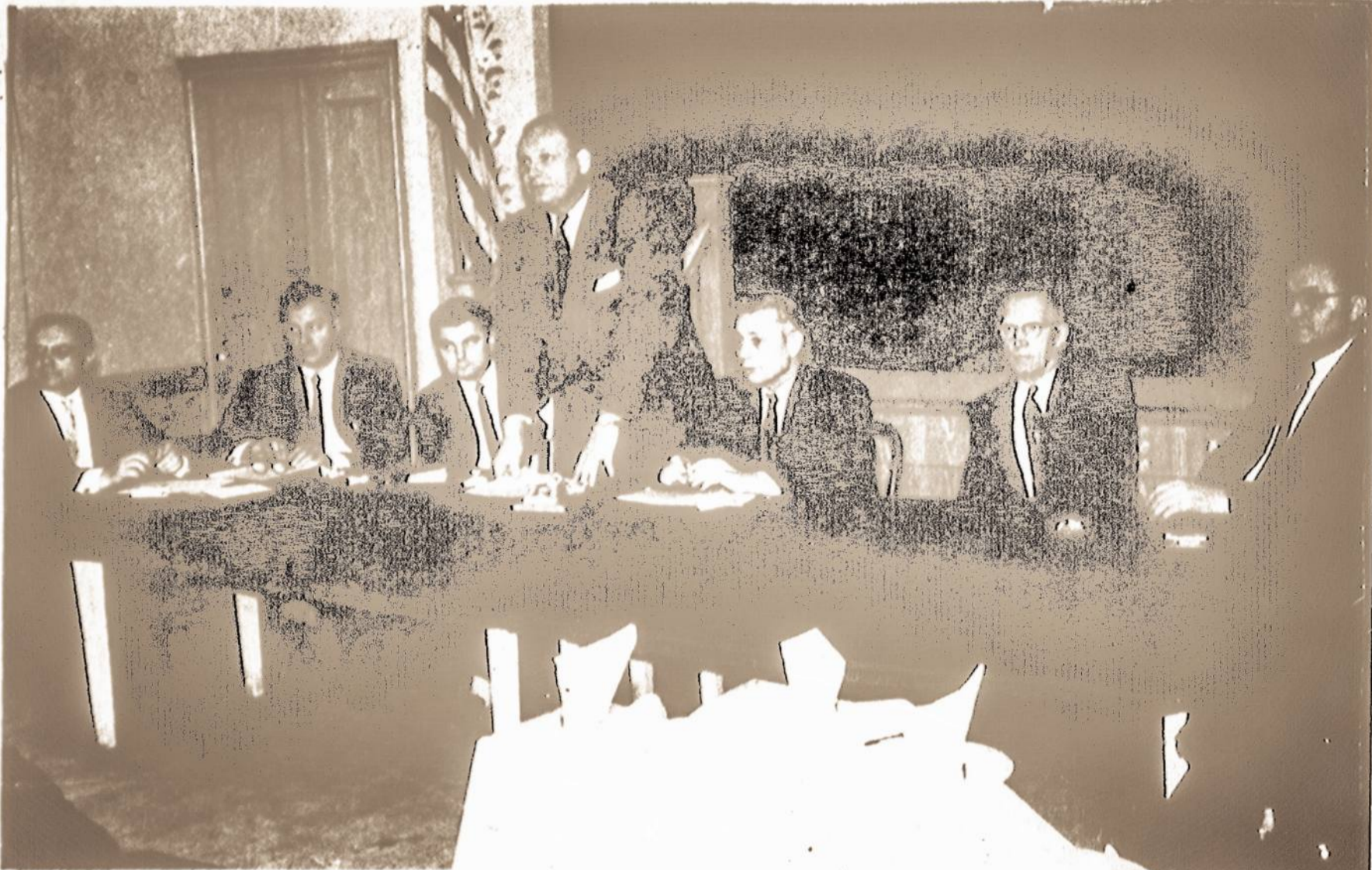
PAR DĖL NAUJŲ METŲ SUTIKIMO BALIAUS

Šviesiečių ir santariečių rengiamas Naujų Metų sutikimas Sheraton McAlpin viešbutyje New Yorke savo programos staigmenomis bus labai įvairus, bet apsirėngimo atžvilgiu neformalus: nei balinės suknišos, nei vakariniai kostiumai nebūtini. Svečių priėmimas su kokteiliu nuo 8:30 v.v. Vakarienė nuo 9:30 v.v. Svečiai be vakarienės renkami 10:30 v.v. Šokiai iki 4 v. ryto, iki gruodžio 14 d. buvo jau užsisakiusių stalus iš Los Angeles, Washingtono, Detroito, Urbanos, Chicagos, Waterbury, Stamfordo ir New Jersey. Sheraton McAlpin viešbutis yra 34th St. ir 6th Ave.

Sekmadienį, sausio 11 d. 5 val., Lietuvių Laisvės salėje, 289 Second St., Elizabeth, N. J., Operetės choras statys linksmą J. Merkello veiklą "Jaunimėlis". Veikale dalyvauja J. Matulaitienė vadovaujama tautinių šokių trupė. Veikalą režisuoja akt. V. Žukauskas.

PARDUODAMAS

labai gerai išdirbtas salūno bizneso gražioje vokiečių gyvenamojo miesto sekcijoje. Dėl informacijų kreiptis: AP 7-7257.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Rytų Apygardos steigiamojo suvažiavimo Brooklyne prezidentas: (iš kairės) St. Gudas, S. Bureckas, inž. E. Bartkus (ALTS Centro valdybos pirm.), V. Abraitis, suvažiavimo pirm., V. Rastenis, V. Dilis, J. Česonis. A. Sperausko nuotrauka

TAUTININKŲ SUVAŽIAVIMAS

Praeitą seštadienį Lietuvių Piliiečių Klube Brooklyne įvyko Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Rytų Apygardos steigiamasis suvažiavimas, kuriame dalyvavo apie 50 asmenų.

Pirmininkaujant Abraitčiui kalbėjo: konsulas A. Simutis, Gureckas iš Waterbury, Conn., Česonis iš Philadelphia, Pa., Vyliaudas iš Elizabeth, N. J., Centro pirm. E. Bartkus iš Chicagos.

Rastenis skaitė išsamią pasikaltą apie liberalizmą, enciklopediškai išaiškindamas žodžio reikšmę ir kaip jis įvairių žmonių ir grupių suprantamas.

Virbickas supažindino su gruodžio 17 perversmo smulkmenomis ir išdavamis. Diskutavo: Klinga, Gudas, Tysliava, Valaitis, Barčauskas ir kiti.

Centro pirm. Bartkus paskyrė Rytų Apygardai asmenis, kurie pasiskirstė pareigomis: Gudas - pirm., Senikas - izd.,

Sodaitis - sekr., Vyliaudas, Trečiokas, Česonis ir Gureckas vicepirmininkai.

Daug kalbėta apie jaunimą, kurio nebuvo. Pasiryžta steigti naujų skyrių, o esamuosius jungti į apygardas.

Paradoksas: apie valandą laiko Rastenis kalbėjo ir pustužinis veikėjų diskutavo liberalizmą, demokratiškumą, tautiškumą, bet kai atėjo laikas rinkimams, jų nebuvo. Vietoj to Centro pirmininkas PASKYRĖ New Yorko Apygardos veikėjus, kurie pareigomis pasiskirstė patys.

Kitas paradoksas, tai - Naujienų korespondentas Barčauskas aktyviai dalyvavo diskusijoje, pasisakydamas, kad jis yra nacionalsocialistas.

Suvažiavimas baigtas draugiškais užkandžiais ir laisvu pasikalbėjimu.

JONAS VALAITIS

Dešimtmečio sukaktis

Gruodžio 10 d. Pavergtųjų Europos Tautų Asamblėja šventė 10 metų nuo Visuotinių Žmogaus Teisių Deklaracijos pasiskelbimo. Ta proga Asamblėjos būstinėje (priešais UN) kalbėjo senatorius Hickenloper (Iowa), kuris yra JAV delegacijos narys Jungtinėse Tautose. Jis pasakė, kad yra šventa pareiga išlaikyti laisvės viltį Rytų Europos pavergtose tautose - Albanijoje, Bulgarijoje, Čekoslovakijoje, Estijoje, Vengrijoje, Latvijoje, Lietuvoje, Lenkijoje ir Rumunijoje.

Ties asamblėjos būstinė tą dieną buvo iškabintas didžiulis Boris Pasternako paveikslas su atitinkamu užrašu. Šio paveikslas tikslas, kaip pareiškė asamblėjos atstovai, yra iškelti pasukutinį ir labai ryškų žmogaus teisių paneigimą Sovietų Sąjungoje.

Vytautas Maželis, fotografas -- portretistas, po sėkmingos savo darbų parodos Chicagoje, grįžo į Brooklyną.

Jau kuris laikas, kai Brooklyno Piliiečių Klube veikia valgykla, kur gaminami visokie lietuviški valgiai: bulviniai blynai, koldūnai, virtiniai, "cepelinai" ir t.t. Bet idomičiausia, tai -- kad už vieng dolerį duodama valgyti, kiek nori... Kitas pastebėtinas dalykas, tai -- kad tame pačiame klube (gal vienintelis visoje Amerikoje) taip pat veikia spaudos kioskas, kur gaunama visos naujausios lietuviškos knygos, be to, Kalėdoms galima nusipirkti įvairių dovanų: gintarų, rankdarbių ir kitų grynai lietuviškų dalykų. Piliiečių Klubo adresas: 280 Union Ave., Brooklyne.

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų 1959 Metų

Inž. E. Bartkus
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS
PIRMININKAS

Nepamirškite
atnaujinti
prenumeratos